Dobro Ludu

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM
— :: — :: — ZDROWIA LUDU — :: — :: —

Redaktor naczelny i odpow.: Dr. chem. Em. Kwaśnik, Katowice, Pl. Wolności 9

Redacja i administracja: KATOWICE, Plac Wolności 9 I. p., tel. 31-41.
Konto: P. K. O. Katowice 307 802 — Cena prenumeraty: miesięcznie 5,— zł.

Nr. 7-9 Katowice lipiec, sierpień, wrzesień 1932 Rok 2.

Od wydawnictwa.

Do naszych prenumeratorów!

Mimo ciężkiego kryzysu wydawnictwo nasze coraz bardziej się rozwija i z miesiąca na miesiąc zyskuje coraz więcej wiernych czytelników i prenumeratorów, a to dlatego, że jest ono wyrazem potrzeby wśród najszerszych warstw społeczeństwa.

Setki naszych prenumeratorów we formie premji otrzymało pomoc i poparcie, tak że śmiało powiedzieć możemy jak zresztą świadczą o tem setki listów i podziękowań, że wydawnictwo „Dobro Ludu" jest koniecznem dla każdego, któremu zdrowie i dobrobyt własny i rodziny leży na sercu.

Możemy tutaj podnieść, że bardzo poważna ilość prenumeratorów nie korzystała jeszcze z naszych premji ulgowych i dlatego zwłaszcza do tych, których prenumerata przekroczyła już rok 1 specjalnie się odnosimy i zawiadamiamy, że obecnie przeprowadzamy najszczegółowsze obliczenia i zestawienia by w niedługiem czasie tym prenumeratorom przyznać odpowiednie premje, których wysokość właśnie jest uzależniona od wspomnianych obliczeń.

Nadmieniamy nadto, i przypomniamy, że poza wspomnianemi premjami każdy prenumerator korzystać może z wszelkiego rodzaju porad prawnych.

Jak więc widzimy, wydawnictwo „Dobro Ludu" jak to pisaliśmy w pierwszem numerze naszego miesięcznika stało się niejako podręcznikiem dla spraw codziennych i ważnych przez udzielanie rad i wskazówek a nadto nie zliczonej ilości ułatwiło i pomogło w ich trosce o własne zdrowie. Kwota wpłacona tytułem prenumeraty w stosunku do korzyści jest tak mała, że każdy prenumerator powinien wydawnictwo nasze rozszerzać wśród najbliższej rodziny, znajomych i przyjaciół i zachęcać do prenumeraty.

Podatek przemysłowy.

Dr. Kl. Żylski

II. Świadectwo przemysłowe.

Karty rejestracyjne.

Poza obowiązkiem złożenia zeznania o obrocie MUSI płatnik wykupić ŚWIADECTWO PRZEMYSŁOWE i tak świadectwa przemysłowe muszą być wykupione przez:

1. Przedsiębiorstwo handlowe i przemysłowe dla KAŻDEGO przez nie prowadzonego ODDZIELNEGO zakładu handlowego względnie przemysłowego.
2. Każde przedsiębiorstwo na zysk obliczone, a wykonywane bez utrzymywania oddzielnego zakładu.
3. Każde zajęcie przemysłowe, wymienione w taryfie do art 23 ustawy o podatku przemysłowym.

Oprócz świadectwa przemysłowego o ile przedsiębiorstwo prowadzi oddzielne składy, musi dla nich wykupić osobne KARTY REJESTRACYJNE. Również kartę rejestracyjną musi nabyć zakład hurtownej sprzedaży wyrobów własnej produkcji oraz zakład detalicznej i drobnej sprzedaży produktów własnego wytworu o ile sprzedaje te towary w tym samym lokalu, gdzie się mieści zakład przemysłowy a to dlatego, że zakłady te nie stanowią oddzielnego zakładu handlowego.

Świadectwa przemysłowe jako też i karty rejestracyjne winne być nabywane PRZED rozpoczęciem opodatkowanej działalności w następnym zaś roku trwania tej działalności w miesiącu LISTOPADZIE i GRUDNIU POPRZEDZAJĄCY ROK PODATKOWY i to w pełnej kwocie za cały rok podatkowy.

O ile zakłady handlowe i przemysłowe względnie inne przedsiębiorstwa na zysk obliczone, oraz osobiste zajęcia przemysłowe rozpoczynają swą działalność w ciągu roku podatkowego, muszą nabyć świadectwo przemysłowe PRZED rozpoczęciem działalności a to świadectwo roczne, jeżeli działalność rozpoczyna się przed 1. lipca, świadectwo półroczne o ile działalność rozpoczyna się od 1. lipca, lub po tem terminie. To samo dotyczy kart rejestracyjnych na składy.

Ważność świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych upływa z końcem każdego roku, t. zn. że świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne, muszą być wykupione na każdy rok.

Ze względu na własną korzyść

powinien każdy abonent miesięcznika naszego starać się o

regularne zapłacenie prenumeraty miesięcz.

Prosimy o przygotowanie małej tej kwoty, aby ją wpłacić inkasentowi, lub przekazać na nasze konto czekowe P. K O. Nr. 307802 w Katowicach.

Kto pozostaje wiernym czasopismu naszemu czyni mądrze i przezornie.

Wyjątkowo przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, pracujące SEZONOWO w miejscowościach KLIMATYCZNYCH mogą nabywać przed 1. lipca świadectwa półroczne, z tem jednak, że ważność takich świadectw upływa po 6 miesięcy po ich wydaniu. Również Ministrowi Skarbu przysługuje prawo udzielania wspomnianej ulgi przedsiębiorstwom sezonowym, wykonywanym w innych miejscowościach, a więc nietylko klimatycznych lub leczniczych, jak np. przedsiębiorstwom wynajmu łódek, ślizgawki, wypieku i sprzedaży macy i t. p. Wspomniane ulgi udzielają Izby Skarbowe t. j. nabywanie świadectw półrocznych udzielają Izby Skarbowe na skutek indywidualnych podań płatników.

Jeżeli chodzi o roboty i dostawy wykonywane jako samoistne przedsiębiorstwa to należy nabywać roczne względnie półroczne świadectwa przemysłowe, zależnie od tego, czy rozpoczęto wykonywanie tych przedsiębiorstw przed czy po 1. lipca, a jeżeli wykonywanie tych przedsiębiorstw trwa dłużej niż 1 rok, należy nabywać corocznie odpowiednie świadectwo przemysłowe.

Co do świadectw przemysłowych dla robót i dostaw wykonywanych jako samoistne przedsiębiorstwo, to świadectwa te winne być nabywane w okręgu wykonywania roboty, lub dostawy, jeżeli chodzi o wykonywanie roboty i dostawy odbywa się w kilku okręgach to świadectwo winno być nabyte w okręgu zawarcia umowy.

Dla handlu wędrownego nabywa się świadectwa przemysłowe w miejscu stałego zamieszkania względnie pobytu przedsiębiorcy. Świadectwa przemysłowe na skup zawodowy winne być nabywane w miejscu zamieszkania skupującego.

Celem otrzymania świadectwa przemysłowego względnie karty rejestracyjne należy w okręgu właściwej władzy podatkowej I-szej instancji t. j. w tym okręgu w którym znajdują się zalkady handlowe i przemysłowe, lub należące do nich składy, albo w którym wykonywa się przedsiębiorstwa na zysk obliczone, względnie osobiste zajęcia przemysłowe złożyć pisemną deklarację według przepisanego wzoru ODDZIELNIE dla każdego zakładu handlowego i przemysłowego, dla każdego innego przedsiębiorstwa na zysk obliczonego, względnie dla zajęcia przemysłowego, jako też na oddzielne składy.

Wspomniana deklaracja powinna zawierać:

1. Imię i nazwisko, względnie nazwę lub firmę przedsiębiorcy, który nabywa świadectwo przemysłowe względnie kartę rejestracyjną.
2. Rodzaj zakładu względnie przedsiębiorstwa lub zajęcia przemysłowego tudzież inne cechy niezbędne dla określenia ceny kategorji świadectwa, a w szczególności:
   a) ilość pokoi,
   b) ilość pracowników i robotników zatrudnionych w zakładzie lub przedsiębiorstwie,
   c) ilość, rodzaj i siła maszyn i innych narzędzi produkcji,
3. Miejsce wykonywania przedsiębiorstwa.
4. Miejsce znajdowania się oddzielnych składów, względnie zakładu hurtownej sprzedaży wyrobu własnej produkcji.

5. Cenę świadectw przypadającą według taryfy.
6. Podpis składającego deklarację.

Świadectwa przemysłowe jak i karty rejestracyjne zasadniczo wydaje KASA SKARBOWA właściwego okręgu, przyczem naczelnik Izby Skarbowej ma prawo poruczyć wydawania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych w razie potrzeby naczelnikom władz podatkowych I-szej instancji, zarządom gmin miejskim i wiejskim, oraz zrzeszeniom zawodowym.

CENA świadectw przemysłowych zależna jest od kategorji, do której przedsiębiorstwo lub zajęcie zostało zaliczone, jak również od klasy miejscowości w której wykonywa się przedsiębiorstwo lub zajęcie. Podział miejscowości na klasy oraz przedsiębiorstw i zajęć na kategorie, tudzież ceny świadectw przemysłowych zawiera taryfa załączona do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym, która dzieli przedsiębiorstwa handlowe na pięć kategorji i 21 grup, przedsiębiorstwa przemysłowe na 8 kategorji i 19 grup, zajęcia przemysłowe na 4 kategorje, traktując odrębnie przedsiębiorstwa dla handlu jarmarcznego hurtownego i detalicznego. Do ceny świadectw przymysłowych ustanowionych we wspomnianej taryfie, oraz do cen kart rejestracyjnych pobiera się następujące DODATKI:

a) na rzecz związków komunalnych najwyżej do 30% ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.
b) na rzecz Izb handlowych i przemysłowych, izb rzemieślniczych i instytucji zastępczych najwyżej do 15% ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.
c) na rzecz szkół zawodowych, burs terminatorskich, patronatów dla młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej, oraz zawodowych kursów przemysłowych dokrztałcających, najwyżej 25% ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

Dodatki te razem wzięte nie mogą przekraczać 70% opłaty państwowej.

Ponadto ceny świadectw przemysłowych stanowią podstawę dla wymiaru samoistnych danin komunalnych, a mianowicie komunalnego podatku inwestycyjnego, drogowego wyrównawczego.

Ustawa o podatku przemysłowym cenę świadectw przemysłowych dla PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH HANDLU TOWAROWEGO uzależnia od klasy miejscowości i od cech

zewnętrznych, jak rodzaj handlu, rodzaj sprzedawanego towaru, przeważający element kupujących, rozmiary, wygląd i charakter pomieszczenia zakładu, ilość oddzielnych składów, liczba pokoi, ilość dorosłych najemnych subjektów handlowych, (przyczem podkreślić należy, że według wyroku Sądu Najwyższego, praca pomocnicza członków najbliższej rodziny właściciela zakładu, mieszkających z nim pod wspólnym dachem i korzystających z jego utrzymania nie gra żadnej roli co do określenia rozmiarów przedsiębiorstwa handlu towarowego, a tem samem nie ma żadnego wpływu na kategorje przedsiębiorstwa).

Co do przedsiębiorstwa skupu zawodowego cena świadectw przemysłowych uzależniona jest od rocznej sumy skupu. Cena za świadectwo przemysłowe dla przedsiębiorstw przemysłowych uzależniona jest bądź od rozmiarów produkcji, (jak np. kopalnie węgla kamiennego, rudy, nafty, gorzelnie, browary, cukrownie fabryki wódek) bądź od rozmiarów urządzeń technicznych, (jak np. młyny, olejarnie) bądź wreszcie od ilości zatrudnionych robotników, przyczem normy co do ilości robotników zależne są od rodzaju produkcji, oraz od stosowania lub niestosowania silników mechanicznych jak np. miodosytnie, fabryki zapałek, przędzalnie, farbiarnie, walcownie, odlewnie i t. p. Tak tedy o kategorji o cenie świadectw przemysłowych decydują cechy zewnętrzne NIGDY ZAŚ SUMA OBROTU ROCZNEGO, która podlega oddzielnemu opodatkowaniu w postaci podatku od obrotu.

(Podział przedsiębiorstw na kategorje i cena świadectw przemysłowych patrz załączona taryfa).

Cena KARTY REJESTRACYJNEJ na oddzielne składy utrzymywane przez przedsiębiorstwo handlowe i przemysłowe wynosi zł 10,— za każdą kartę. Karty rejestracyjne wydaje się tylko tym przedsiębiorcom, którzy udowodnią, że nabyli świadectwo przemysłowe na prowadzenie przedsiębiorstwa do których należą te składy.

Jeżeli w jednym zakładzie jest prowadzony handel mieszany, jak np. hurtowny i detaliczny łącznie, lub gdy w jednym zakładzie przemysłowym są wykonywane różne ze sobą związane gałęzie fabrykacji, zakład taki winien być zaopatrzony w świadectwa przemysłowe kategorji NAJWYŻSZEJ pod względem rodzaju handlu względnie przemysłu. Jeżeliby zaś dla każdej gałęzi fabrykacji wykonywanej w jednym zakładzie przemysłowym należy wykupić świadectwo przemysłowe według ilości robotników, wówczas dany zakład przemysłowy winien nabyć jedno świadectwo przemysłowe, bądź według rodzaju poszczególnych fabrykacji, bądź też według ogólnej ilości w całym zakładzie zatrudnionych robotników, a to zależnie od tego, które świadectwo przemysłowe jest wyższej kategorji, na przykład:

Zakład przemysłowy obejmuje przędzalnię z 200 robotnikami, tkalnię o 400 robotnikach, i farbiarnię o 100 robotnikach. Świadectwa przemysłowe według poszczególnych rodzajów fabrykacji powinne być także:

a) na przędzalnię — 200 robotników — według rozdziału XVIII. części II lit. C. taryfy kat. III.

b) na tkalnię — 400 robotników — rozdział XIX. części II lit. C. taryfy kat. III.

c) na farbiarnię — 100 robotników — rozdział XVIII. części II lit. C. taryfy kat. IV.

Według ilości zatrudnionych robotników t. j. w tym wypadku 700 przypada na cały zakład przemysłowy w myśl rozdziału XIX. części II lit. C taryfy — świadectwo przemysłowe kat. II.

Zatem więc w myśl poprzednich wywodów dany zakład przemysłowy winien wykupić świadectwo przemysłowe kat. II jako w tym wypadku najwyższej. Jeżeli jednak ten sam zakład przemysłowy (a więc przędzalnia, tkalnia, farbiarnia zatrudniają ogółem 950 robotników w tem jednakowóż w samej przędzalni 600 robotników, to jakkolwiek według taryfy od ilości robotników 950 obowiązuje świadectwo przemysłowe kategorji II-giej, musi jednak wykupić świadectwo kategorji pierwszej, ponieważ według rozdziału XVIII. części II lit. C taryfy, przędzalnia zatrudniająca 600 robotników obowiązana jest do wykupna świadectwa przemysłowego kategorji I-szej.

O ile wykonywane jest przedsiębiorstwo lub zajęcie w kilku miejscowościach, należących do różnych klas, należy nabyć świadectwo przemysłowe według ceny odpowiadającej miejscowości, zaliczonej do NAJWYŻSZEJ KLASY.

Jeżeli w pewnych miejscowościach stwierdzony zostanie upadek względnie rozwój handlu i przemysłu wtedy Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może przenieść poszczególne miejscowośc z wyższej klasy do niższej lub też odwrotnie.

Wnioski i prośby płatników o przeniesienie poszczególnej miejscowości z jednej klasy do drugiej, winne być składane Ministrowi Skarbu najpóźniej do dnia 1. sierpnia roku, poprzedzającego ten rok podatkowy od którego ma obowiązywać przeniesienie.

Wreszcie Ministrowi Skarbu przysługuje prowo zaliczania do odpowiednich kategorji takich przedsiębiorstw, które nie mogłyby być objęte taryfą załączoną do art. 23. Ministrowi Skarbu względnie za jego upoważnieniem Izby Skarbowe mogą udzielać przy nabywaniu świadectw przemysłowych na indywidualne podania szereg ULG, a więc zezwolić na wykupno świadectwa niższej kategorji, zwolnić od wykupienia świadectwa, zezwolić na prowadzenie kilka rodzaji przedsiębiorstw na podstawie tylko jednego świadectwa. Podania

takie należy odpowiednio uzasadnić, a więc np niski obrót, handel uliczny, krajowe towary, zagrożenie egzystencji przedsiębiorstwa itp.

Tego rodzaju ulgi podatkowe udzielone zostały: m. i. sprzedaży wyrobów tytoniowych prowadzonej ubocznie w księgarniach, oraz przedsiębiorstwa handlu towarowego, zakładom gastronomicznym, niesprzedającym oprócz piwa żadnych innych trunków, wypożyczalniom książek, przedsiębiorstwom ulicznej sprzedaży, wyrobów tytoniowych ze skrzynek, sprzedaży pism i gazet z koszyków, kioskom na dworcach kolejowych, względnie urzędach pocztowych „Ruch“ - „Lot“ itp.

Świadectwa przemysłowe jak wspomnieliśmy są coroczne, względnie półroczne, t. zn. że muszą być wykupionz z końcem każdego roku, jeżeli jednak przed upływem terminu ważności świadectwa przemysłowego zajdą w przedsiębiorstwie ZMIANY na podstawie, których przedsiębiorstwo należy do wyższej kategorji lub przedsiębiorstwo zostanie przeniesione do miejscowości klasy wyższej, właściciel przedsiębiorstwa MUSI zgłosić o tej zmianie władzy podatkowej, dopłacić do ceny pierwotnej wykupionego świadectwa przemysłowego. Przy dopłacie powinien złożyć nową deklarację i dołączć poprzednie świadectwo przemysłowe, celem unieważnienia. Dopłatę oblicza się w stosunku rocznym, skoro zmiany zaszły przed 1. lipca roku podatkowego, zaś w stosunku półrocznem, o ile zmiany zaszły po 1. lipca.

Nie jest dopuszczalne przeklasowanie przedsiębiorstwa z kategorji wyższej do niższej wskutek zmian, zaszłych w ciągu roku podatkowego, jak również niedopuszczalna jest zmiana rodzaju przedsiębiorstwa (np. zmiana świadectwa przemysłowego na restaurację na świadectwo przemysłowe na handel artykułami spożywczemi) chyba jeżeli chodzi o ten sam rodzaj wyższej kategorji. Posiadacz świadectwa przemysłowego na handel odnośny, może zmienić je tylko na świadectwo przemysłowe na handel rozwoźny.

W razie zmiany miejsca wykonywania przedsiębiorstwa zobowiązany jest płatnik w ciągu najpóźniej miesiąca zawiadomić o tem Urząd Skarbowy zarówno dotychczasowego, (celem uczynienia adnotacji) jak i nowego miejsca wykonania przedsiębiorstwa.

Przeniesienie przedsiębiorstwa z jednej ulicy na drugą w obrębie miejscowości tejże klasy nie stanowi zmiany miejsca zamieszkania. Tak samo należy powiadomić Urząd Skarbowy w razie zmiany co osoby przedsiębiorcy przyczem przejście przedsiębiorstwa od właściciela jedno-osobowego na własność spółki handlowej, nawet spółki firmowej stanowi zmianę osoby przedsiębiorcy i o tem musi być Urząd Skarbowy powiadomiony, celem adnotacji.

Świadectwa przemysłowego dotyczącego osobistych zajęć przemysłowych nie wolno odstępować innym osobom. W razie zaszłych zmian w ciągu roku podatkowego uzyskanie z Urzędu Podatkowego odpowiedniej adnotacji na świadectwie przemysłowem jest rzeczą ważną, a to pod rygorem nieważności świadectwa i odpowiedzialności za wykroczenie podatkowe we formie kary pieniężnej od zł 5,— do zł 100,— której podlega zarówno podrzedni jak i nowy właściciel przedsiębiorstwa.

W razie zmiany osoby przedsiębiorcy Urząd Podatkowy dokona adnotacji o tej zmianie, ale pod warunkiem uiszczenia zaległości podatkowych obciążających to przedsiębiorstwo.

W razie zgubienia świadectwa przemysłowego musi przedsiębiorca w ciągu 2 tygodni, licząc od dnia stwierdzenia faktu zgubienia świadectwa wnieść prośbę do Urzędu Skarbowego o wydanie duplikatu a to pod rygorem kary pieniężnej od zł 5,— do zl 50,—.

Świadectwo przemysłowe, oraz karty rejestracyjne na oddzielne słady muszą być umieszczone w zakładach lub w składach na widocznem miejscu i stale się tam znajdować, pod rygorem kary pieniężnej od zł 5,— do zl 100,—.

Obowiazek wykupienia świadectwa przemysłowego i to NALEŻYTEGO świadectwa przemysłowego względnie karty rejestracyjnej jest BEZWZGLĘDNY t. zn., że niezastosowanie się do tego obowiązku jest karalne bez względu na to czy zachodzi wina po stronie przedsiębiorcy lub jej niema, gdyż DLA KARALNOŚCI wystarczy TYLKO SAM FAKT niewykupienia wspomnianego świadectwa, a zamiar zaś uchylenia się od tej ustawowej powinności podatkowej jest tu obojętny, dobra wiara strony może conajwyżej stanowić okoliczność łagodzącą przy wysokości grzywny.

W szczególności ustawa postanawia (art. 98. u. p. p) że kto prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zajęcie, nie nabywszy świadectwa przemysłowego ulegnie karze pieniężnej od 3 do 20-to krotnej kwoty (grzywnie) nieuiszczonej za świadectwo, zaś kto prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zajęcie nienabywszy należytego świadectwa przemysłowego (t. zn. niższej kategorji zamiast wyższej) (a więc np. III kat. zamiast II-giej) względnie otrzymuje skład bez karty rejestracyjnej ulegnie karze pieniężnej (grzywnie) do wysokości trzy krotnej kwoty stanowiącej różnicę między ceną właściwego a posiadanego świadectwa przemysłowego, względnie stanowiącą należną opłatę za kartę rejestracyjną.

Naturalnie że oprócz wymienionej grzywny należy nabyć właściwe świadectwo przemysłowe względnie kartę rejestracyjną. Uchylenie się przedsiębiorstwa od wykupienia świadectwa przemylowego w kolejno następujących po sobie latach podatkowych, chociaż zostały ujawnione w jednym protokule karnym stanowi nie jedno przestępstwo trwałe, lecz szereg samoistnych przestępstw, karanych w każdym wypadku oddzielnie, jako różne wydarzenia.

Ze względu na własną korzyść

powinien każdy abonent miesięcznika naszego starać się o

regularne zapłacenie prenumeraty miesięcz.

Prosimy o przygotowanie małej tej kwoty, aby ją wpłacić inkasentowi, lub przekazac na nasze konto czekowe P. K. O. Nr. 307 802 w Katowicach.

Kto pozostaje wiernym czasopismu naszemu czyni mądrze i przezornie.

W razie ukarania grzywną przez naczelników urzędów podatkowych za naruszenie tych przepisów może płatnik odwołać się do Izby Skarbowej lub do sądu, (niezależnie od tego trzeba uiścić należność za świadectwo przemysłowe).

Na wypadek udwołania się płatnika do sądu, które należy wnieść do władzy skarbowej, która orzeczenie karne wydała, w terminie 7-dmio dniowym, licząc od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia karnego, kara pieniężna jest wykonalna dopiero po zapadnięciu wyroku pierwszej instancji sądowei, a tem samem orzeczenie karne w tej mierze władzy podatkowej traci całkowicie ważność.

Podnieść należy, że władza skarbowa stwierdzając naruszenie obowiązku wykupienia należytego świadectwa przemysłowego, a w konsekwencji nakładając na płatnika grzywnę winna spisać protokół stwierdzający istotę karygodnego czynu, i nie może opierać się na okolicznościach ustalonych jednostronnie, M U S I je podać do wiadomości płatnika, a to dlatego, aby dać mu możność bronienia swych twierdzeń i wyjaśnień przez przeciwstawienie ustaleniom władzy okoliczności faktycznych i dowodów, zdolnych w jego mniemaniu do obalenia tych ustaleń, a jeżeli władza tego nie uczyni, zachodzi naruszenie istotnych form postępowania administracyjnego ze szkodą dla płatnika i w danym wypadku płatnik może zaskarżyć tę dycyzję po wyczerpaniu toku instancji z pomyślnym skutkiem dla siebie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Władza podatkowa I-szej instancji, o ile w ciągu dni trzydziestu po sporządzeniu protokółu świadectwo nie zostanie nabyte, zarządza samknięcie zakładu handlowego względnie przemysłowego, prowadzonego bez świadectwa, o czem przy sporządzeniu protokólu należy płatnika pouczyć i tę okoliczność w protokóle zaznaczyć.

Ponowne otwarcie zamkniętego zakładu winno być dokonane niezwłocznie po okazaniu świadectwa przemysłowego, przyczem zauważyć należy, że zamknięcie zakładu jest dopuszczalne tylko w tych wypadkach, gdy nie nabyto żadnego świadectwa przemysłowego, a zatem jeżeli zakład nabył jakiekolwiek, chociażby nawet i niewłaściwe świadectwo, nie podlega zamknięciu.

III.

Oddzielne zakłady i przedsiębiorstwa. Składy.

Mówiąc o obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego, jak i też o obowiązku złożenia zeznania podkreśliliśmy, że ustawa o podatku przemysłowym wyraźnie wymaga, by świadectwa przemysłowe wykupione zostały O S O B N O D L A K A Ż D E G O O D D Z I E L N E G O zakładu handlowego względnie przemysłowego, jak i też, by zeznania o obrocie zostały złożone O S O B N O D L A K A Ż D E G O O D Z I E L N E G O zakładu handlowego względnie przedsiębiorstwa przemysłowego.

Dlatego też obecnie zająć się musimy ustawowem określeniem oddzielnych zakładów i przedsiębiorstw.

A zatem za oddzielne przedsiębiorstwo handlowe uważa się każde przedsiębiorstwo wymienione w rozdziałach I.—XXI. części II lit. A. taryfy np. hotel i restauracja, chociażby się mieściły w lokalach ze sobą połączonych, stanowią dwa odrębne przedsiębiorstwa, wymagające nabycia dwuch świadectw przemysłowych, a to dlatego, że hotel wymieniony jest osobno w rozdziale X-tym, a restauracja w rozdziale VII-dmym tej taryfy. Tak samo np. sklep kolonjalny i restauracja mimo, że mieszczą się w lokalach ze sobą połączonych, stanowią dwa odrębne przedsiębiorstwa handlowe, ponieważ sklep kolonjalny podpada pod rozdział I-szy, a restauracja pod rozdział VII-dmy wspomnianej taryfy.

Za oddzielny zakład handlowy uważa ustawa pomieszczenie, albo część pomieszczenia względnie pomieszczeń bezpośrednio ze sobą połączonych, w których prowadzi się handel towarowy lub dokonywa się innych operacji handlowych wymienionych w taryfie jaso odrębne przedsiębiorstwa, a więc do istoty zakładu handlowege należy pomieszczenie i prowadzenie w niem handlu towarowego, względnie dokonywanie innych operacji handlowych, a nie co innego.

Okoliczności zatem, że lokal posiada cechy urządzenia sklepowego, O I L E nie stwierdzono czy i jakiego rodzaju transakcje handlowe były dokonywane w tem pomieszczeniu, nie może uzasadniać żądanie władzy do wykupienie świadectwa przemysłowego, z tego też samego powodu nie jest wymagane posiadanie towaru w danem pomieszczeniu, gdyż, wystarcza samo istnienie pomieszczenia o ile prowadzi się w niem handel towarowy, lub dokonywa się innych operacji handlowych wymienionych w taryfie.

W tym oddzielnym zakładzie handlowym mogą być prowadzone różnorodne czynności handlowe. Pomieszczenie te mogą byś stałe lub ruchome, zamknięte, lub otwarte.

Ponieważ do pojęcia odrębnego przedsiębiorstwa wystarcza, jeżeli się go prowadzi w osobnem pomieszczeniu a nawet w części takiego pomieszczenia obojętnem jest, czy przedsiębiorstwo to prowadzi się np. w pokoju jadalnem, czy też w innym lokalu, a więc prowadzenie przedsiębiorstwa nawet w pokoju jadalnem należy uważać za odrębne przedsiębiorstwo handlowe. Dodatkowo zauważyć należy, że sprzedaż warzywa z własnego gospodarstwa rolnego na straganie, na rynku wymaga wykupienia świadectwa przemysłowego, ponieważ stragan stanowi odrębny zakład handlowy.

Ze względu na własną korzyść

powinien każdy abonent miesięcznika naszego starać się o

regularne zapłacenie prenumeraty miesięcz.

Prosimy o przygotowanie małej tej kwoty, aby ją wpłacić inkasentowi, lub przekazać na nasze konto czekowe P. K. O. Nr. 307 802 w Katowicach.

Kto pozostaje wiernym czasopismu naszemu czyni mądrze i przezornie.

Za O D D Z I E L N Y Z A K Ł A D P R Z E M Y S Ł O W Y, jak to wytwórnie, pracownie, warsztat, zakład rzemieślniczy, uważa się jedno, względnie kilka zamkniętych lub otwartych pomieszczeń, bądź położonych w obrębie jednego obejścia, bądź stanowiących jeden jednolity zespół gospodarczy bez względu na to, czy w obrębie jednego obejścia czy też w różnych obejściach i służących do jednego rodzaju produkcji, lub nawet do kilku rodzajów jeżeli stanowią one kolejne stopnie obróbki względnie przeróbki, tych samych materjałów albo wytworów lub znajdujące się w związku uzasadnionem potrzebami głównej produkcji: a więc np. młyn i piekarnia, znajdujące się w jednem obejściu stanowią dwa odrębne zakłady przemysłowe, ponieważ przemiał zboża w młynie i wypiek chleba w piekarni nie są produkcją tego samego rodzaju, ani dwiema produkcjami stanowiącemi kolejne stopnie obróbki, lub przeróbki tych samych materjałów ani potrzebami głównej produkcji, gdyż ziarno i mąka z tego ziarna są różnemi materjałami i wypiek chleba nie jest kolejnem stopniem obróbki lub przeróbki ziarna.

Taksamo odrębnemi zakładami przemysłowemi są przedsiębiorstwo eksploatacji leśnej i tartak, natomiast np. wielkie piece, walcownie, stalownie i. t. p. inne zakłady metalurgiczne należące do jednego przedsiębiorstwa, w których odbywają się kolejne stopnie obróbki względnie przeróbki tych samych materjałów, należy traktować jako jednolity zespół gospodarczy, a więc jako jeden zakład przemysłowy.

Tak samo gorzelnia, rektyfikacja i fabryka wódek mogą stanowić jeden oddzielny zakład przemysłowy, o ile stanowią całość pod względem administracyjnym, gospodarczym i technicznym (gorzelnie wytwarzają spirytus surowy, surówkę, który oczyszczają rektyfikacje, rafinerje, który znów rozlewają mieszają fabryki wódek).

Natomiast przedsiębiorstwo wytwórcze, wykonywujące także i dostawy ma charakter podwójny, gdyż jest zakładem przemysłowem, i przedsiębiorstwem dostaw i dlatego też musi nabyć dwa odrębne świadectwa przemysłowe, jeżeli jednak zakład przemysłowy wykonuje dostawę artykułów własnej fabrykacji ma obowiązek nabycia tylko jednego świadectwa.

Wogóle ocena czy jakieś przedsiębiorstwo uznać należy za jeden czy też więcej oddzielnych zakładów przemysłowych, musi się opierać na wyczerpującym ustaleniu i ścisłym rozważania s t o s u n k ó w f a k t y c z n y c h w każdym indywidualnym wypadku.

W wypadkach wątpliwych, czy istnieje jeden jednolity zespół gospodarczy i czy kolejne stopnie obróbki, względnie przeróbki postają w związku uzasadnionym potrzebami głównej produkcji rozstrzyga Minister Skarbu z porozumieniem z Ministrem Przemysłu i Handlu, i to tylko na prośby płatników, składane za pośrednictwem właściwych izb skarbowych. Tak np. polecono traktować jako jednolity zespół gospodarczy, przędzalnie i tkalnie należące do jednego zakładu przemysłowego nawet w tem wypadku, gdy z przędzalni

będzie wykonywana sprzedaż pół-fabrykatów względnie gotowych wyrobów i niezależnie od tego czy przędzalne i tkalnie należące do tego samego przedsiębiorcy znajdują się w obrębie jednngo obejścia, czy też w różnych nawet obejściach.

Jeżeli przdsiębiorstwo przemysłowe prowadzi także zakład handlowy, a to dla sprzedaży w tym zakładzie wyrobu własnej produkcji, to zakład ten handlowy należy wedle ustawy traktować jako oddzielny zakład tak, że w tym wypadku mamy dwa zakłady, jeden przemysłowy i jeden handlowy. Wyjątkowo jednak przedsiębiorstwa przemysłowe mogą utrzymywać bez wykupienia odrębnych świadectw przemysłowych, zakłady handlowe i to:

a) dla hurtownej sprzedaży wyrobu własnej produkcji i to w nieograniczonej ilości w siedzibie zakładu przemysłowego, zaś poza jego siedzibą tylko jeden hurtowny zakład sprzedaży. Przez hurtową sprzedaż rozumiemy zbyt wszelkiego rodzaju towarów przeważnie w większych ilościach partjami, głównie kupcom i przemysłowcom;

b) dla detalicznej i drobnej sprzedaży produktów własnego wyrobu, ale pod warunkiem dokonywania tej sprzedaży w lokalu, gzie się mieści zakład przemysłowy. Przez ten sam lokal rozumie się dwie lub kilka znajdujących się ze sobą ubikacji w granicach pomieszczenia zakładu przemysłowego i to chociażby te ubikacje były przeznaczone wyłącznie do sprzedaży i posiadały charakter sklepu.

Natomiast należy uznać za odrębne przedsiębiorstwo „sklep detalicznej sprzedaży wyroku własnej produkcji" znajdujący się w innym budynku, aniżeli sam zakład przemysłowy, chcciażby nawet w obrębie tej samej nieruchomości np. sprzedaż detaliczna pieczywa w sklepie we frontowym domu z piekarni mieszczącej się w oficynie przedzielonej podwórzem, stanowią odrębny zakład handlowy.

Tutaj dodać należy, że może sprzedawca posługiwać się pracą chałupników, to jest osób pracujących u siebie w domu lub w innym lokalu pracy, bez obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego, ponieważ mieszkania tych chałupników nie mają charakter lokali przemysłowych. W razie jednak sprzedaży we wspomnianych zakładach handlowych i to obojętne czy hurtowej, detalicznej lub drobnej oprócz własnych wyrobów także i innych towarów musi być wykupione osobne świadectwo przemysłowe, gdyż zakłady takie handlo-

dlowe o ile nie sprzedają wyłącznie tylko własnych produktów przedsiębiorstwa przemysłowego, są według ustawy oddzielnemi zakładami.

Tak samo wyroby oddane przez wytwórcę do wykończenia cudzym fabrykom, nie mogą być uważane za wyroby własnej produkcji, a za tem na sprzedaż takich wyrobów nawet w lokalu własnego zakładu przemysłowego musi być nabyte odrębne świadectwo przemysłowe, ponieważ towary własnej produkcji muszą być całkowicie wyprodukiowane w zakładach przemysłowych, należących do jednego przedsiębiorstwa t. j. jeżeli cały proces przetwórczy aż do wyrobu gotowego fabrykatu odbywa się w danem przedsiębiorstwie przemysłowem.

Wyjątkowo ze względu na specjalny charakter przemysłu włókienniczego Ministerstwom Skarbu okólnikiem (29. IX. 1929) wyjaśniło, że przedsiębiorstwa włókiennicze posiadające własne lub wydzierżawione urządzenia fabryczne, potrzebnej do kolejnej przeróbki surowca na gotowy fabrykat, a nie posiadające tylko urządzeń niezbędnych do wykończenia gotowego fabrykatu, mogą oddać ten fabrykat do wykończenia do innych przedsiębiorstw bez obowiązku wykupienia odrębnego świadectwa przemysłowego dla sprzedaży tego towaru np. firma posiada nawijalnię, snowalnię i tkalnię lub przędzalnię i tkalnię a nie posiada farbiarni i wykończalni, może więc swój fabrykat oddać do farbiarni i wykończalni bez utraty wspomnianej ulgi. Tak samo utrzymywane przez pralnię, farbiarnię i inne przedsiębiorstwa, kantory służące wyłącznie do przejmowania zamówień od klijentów, oraz wydawanie wykonanych zamówień, mogą być prowadzone tylko na podstawie karty rejestracyjnej, o ile dane przedsiębiorstwo wykupiło świadectwo przemysłowe na zakład przemysłowy.

Wspomniane zakłady handlowe wyrobu własnej produkcji powinne być zaopatrzone w karty rejestracyjne.

Za oddzielne przedsiębiorstwo górnicze uważać należy zespół szybów, sztolni, wież wiertniczych itp. urządzeń należących do jednego przedsiębiorstwa, a znajdujących się w obrębie jednego terenu kopalnianego i służących do wydobywania tego samego produktu, przyczem wydobywanie ubocznych produktów kopalnianych przy prowadzeniu głównej eksploatacji górniczej nie uważa się za oddzielnie przedsiębiorstwo.

W kopalniach NAFTY oddzielnem przedsiębiorstwem górniczem jest zespól szybów, wież wiertniczych i t. p. urządzeń należących do JEDNEGO przedsiębiorstwa, a znajdujących się w obrębie jednego pola naftowego lub nawet kilka pól naftowych pozostających jednak ze sobą w bezpośredniej styczności.

W innych przedsiębiorstwach górniczych, oddzielne przedsiębiorstwo górnicze stanowi zespól urządzeń kopalnianych, służących do wydobywania produktów górniczych wraz z odpowiedniemi terenami górniczemi, zarejestrowany przez władze górnicze, jako oddzielna kopalnia.

Co do wyrębu lasu, to za oddzielne przedsiębiorstwo uważa się każdy wyrąb lasu wraz z pierwiastkową obróbką drzewa, dokonywany w obrębie jednej lub kilku graniczących ze sobą parcel leśnych t. j. parcel położonych w jednem kompleksie lasów, nawet nie stykających się ze sobą bezpośrednio, lecz znajdujących się w bliskim sąsiedztwie. O ile wyrąb lasu na mocy JEDNEJ umowy dokonywa się w obrębie parcel leśnych, położonych w dwuch lub kilku gminach administracyjnych, mimo, że parcele graniczą ze sobą wyrąb prowadzony w każdej poszczególnej gminie uważa się za oddzielne przedsiębiorstwo.

Za pierwiastkową obróbkę drzewa związaną z wyrąbem lasu i nie wymagającą osobnego świadectwa przemysłowego należy uważać według okólnika Ministerstwa Skarbu wyrób kopalniaków, papierówki i podkładów kolejowych, tylko wtedy, jeżeli jest dokonywany łącznie z przedsiębiorstwem wyrębu lasu na wyrębywanej parceli leśnej i sposobem ręcznym bez używania silników.

O cenie świadectwa przemysłowego na prowadzenie wyrębów leśnych decyduje ogólna ilość robotników i to niezależnie od tego, czy robotników wynajmuje sam przedsiębiorca leśny czy też roboty te oddaje innej osobie za umówionem ryczałtowym wynagrodzeniem. Za oddzielny zakład w przedsiębiorstwie ŻEGLUGI uważa się każdy statek.

Za oddzielne przedsiębiorstwo KOLEI ŻELAZNYCH uważa się cały zespół urządzeń na linjach kolejowych objętych jedną koncesją.

Oddzielnem przedsiębiorstwem jest wykonywanie każdej poszczególnej umowy o dokonanie robót i dostaw, jak i też każdej poszczególnej umowy o dzierżawę od państwa lub związku samorządowego prawa poboru specjalnych opłat, jak: targowej, mostowej, rogatkowej itp.

Na każdą więc robotę lub dostawę, wykonywaną jako samoistne przedsiębiorstwo, należy wykupić świadectwo przemysłowe. Kupcy jednakowóż prowadzący handel towarowy mogą uskuteczniać dostawy towarów którymi handlują t.j. które są przedmiotem ich własnego handlu bez odrębnego świadectwa przemysłowego pod warunkiem jednakowóż, że suma dostarczonych towarów nie przekroczy norm przewidywanych dla kategorji opłaconego przez dane

przedsiębiorstwo świadectwa handlowego. Ulga powyższa nie ma zastosowania dla przedsiębiorstw prowadzących skup zawodowy celem odsprzedaży, dlatego też jeżeli osobno prowadzący skup celem odsprzedaży podejmuje uskutecznienia dostaw, obowiązany jest nabyć na każdą dostawę odrębne świadectwo przemysłowe i dla każdej tej dostawy uiścić oddzielnie podatek od obrotu.

Ponadto nie uważa się za oddzielne przedsiębiorstwo, a zatem nie nakłada się obowiązku wykupienia świadectw przemysłowych, przedsiębiorstwo wykonywania umów:

1. przez przedsiębiorstwa przemysłowe o dostawy wyrobów ich WŁASNEJ produkcji.
2. przez przedsiębiorstwa przewozowe i komunikacyjne umów o przewóz ładunków.
3. przez przedsiębiorstwo budowlane i biura techniczne o prowadzenie robót wchodzących w zakres ich działalności
4. przez wszelkie czynności zarobkowe, dokonywane przez wolne zawody poza siedzibą swego biura.

Za przedsiębiorstwo budowlane uważać należy STAŁE przedsiębiorstwo podejmujące się wykonania robót i utrzymujące w tym celu personel techniczny oraz robotników bez względu na to czy dostarcza ono, czy też nie dostarcza materjałów służących do wykonania robót. Za biuro techniczne uważa się biuro, które sporządza na zamówienia wszelkiego rodzaju techniczne i budowlane plany, oraz projekty, jak również podejmuje się wykonywania tych projektów nie najmując robotników oraz nie dostarczając własnych materjałów

Przedsiębiorstwo budowlane i biura techniczne muszą być zaopatrzone w odpowiednie świadectwa przemysłowe a nie mają obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych na każdą poszczególną robotę wchodzącą w zakres ich działalności.

Jeżeli jednak biura techniczne oprócz wyżej określonych czynności wykonywują także roboty przy pomocy najętych robotników, winne oprócz świadectw przemysłowych na biura techniczne nabywać odpowiednie świadectwa przemysłowe na przedsiębiorstwa budowlane według ilości zatrudnionych robotników.

W handlu wędrownym (domokrążnym) za przedsiębiorstwo uważa się:

a) sprzedaż towarów ze skrzyni, kufra, walizy, kosza i opakowania, przenoszonego z miejsca na miejsce przez kupca, czyli znany handel obnośny.

b) sprzedaż towarów z wozu, łodzi i t. p. pomieszczenia przewożonego z miejsca na miejsce, czyli handel rozwożny.

Istotną cechą handlu wędrownego jest przenoszenie względnie przewożenie towaru z miejsca na miejsce.

Natomiast sprzedaż towaru ze straganu, ławy, wieszadeł i t. p. wykonywana stale lub perjodycznie w pewnych określonych dniach

w tym samem miejscu lub na tem samem placu, nie jest handlem domokrążnem.

Zaznaczyć należy, że na obszarze Górnego Śląska wykonywanie przedsiębiorstwa domokrążnego uzależnione jest od uzyskania od władzy administracyjnej tak zwan patentu domokrążnego przyczem kasa skarbowa ma prawo odmówić wydania świadectwa przemysłowego bez okazania patentu.

W handlu jarmarcznym za przedsięb o stwo wymagające wykupienia osobnego świadectwa przemysłowego uważa się sprzedaż jarmarkach trwających dłużej niż trzy dni, towarów należących do przedsiębiorstwa nie posiadającego świadectwa przemysłowego z tytułu posiadania zakładów handlowych, przemysłowych, górniczych i przedsiębiorstwa wyrębu lasu.

Za jarmarki w rozumieniu ustawy uważa się targi trwające dłużej niż trzy dni.

Jak więc widzimy, ustawa o podatku przemysłowym podaje określenia oddzielnych zakładów handlowych, przemysłowych, przedsiębiorstw górniczych, wyrębu lasu, przedsiębiorstw żeglugi, kolei żelaznych, przedsiębiorstw wykonywania robót i dostaw, handlu wędrownego i jarmarcznego.

Co do innych rodzajów przedsiębiorstw nie wymienionych w ustawie przysługuje Ministrowi Skarbu prawo rozstrzygania, czy te przedsiębiorstwa, względnie ich zakłady mają być uważane za oddzielne.

W końcu ustawa o podatku przemysłowem daje nam dokładne określenia pojęcia składu i tak: ZA ODDZIELNY SKLAD uważa się jedno lub kilka ze sobą bezpośrednio połączonych pomieszczeń zamkniętych albo otwartych pod warunkiem, że:

1. położone są one POZA obrębem zakładu handlowego lub przemysłowego, gdyż skład znajdujący się w pomieszczeniu, bezpośrednio połączonem z zakładem przemysłowym względnie handlowem, np. skład w piwnicy nie jest oddzielnym składem
2. należą do jednego przedsiębiorstwa.
3. służą wyłącznie do następujących WYCZERPUJĄCO wymienionych celów, a mianowicie do: przechowywania, przesuszania, oczyszczenia, sortowania, brakowania, przeładowywania lub pakowania towarów jak również do przechowywania przez przedsiębiorstwa przemysłowe: zapasowych maszyn, narzędzi, paliwa,

surowców i materjałów niezbędnych do produkcji jako też wyrobów, przez te przedsiębiorstwa wytwarzanych, tudzież zapasów żywności lub odzieży i t. p. produktów do zaopatrywania własnych robotników o ile to zaopatrywanie nie jest obliczone na zysk przedsiębiorcy i tem samem nie posiada charakteru przedsiębiorstwa handlowego.

Na wszelki wypadek nie wolno w składzie pod rygorem utraty tego charakteru jakiejkolwiek sprzedaży towarów ich przeróbki względnie przysposobienia do stanu potrzebnego celem oddania tych materjałów do handlu w zakładzie handlowym tego samego właściciela, natomiast OBEJRZENIE towaru na składzie BEZ ODBYCIA HANDLU nie pozbawia tego cech składu w rozumieniu ustawy i nie nadaje składowi cech sklepu.

O ile w składzie dokonywa się transakcje handlowe wpływa to na określenie kategorji przedsiębiorstwa naturalnie wtedy, o ile kategorja świadectwa uzależniona jest od ilości pokoi.

Co do ilości składów to mogą je posiadać:

a) przedsiębiorstwo handlowe I-szej kategorji nieograniczoną ilość na całem obszarze Państwa.

b) przedsiębiorstwa handlowe II-giej kategorji prowadzące handel towarowy nieograniczoną ilość, ale tylko w obrębie miejscowości w której znajduje się skład handlowy.

c) przedsiębiorstwa handlowe prowadzące handel towarowy III-ciej kategorji mogą utrzymywać niewięcej niż dwa oddzielne składy przy zakładzie handlowym.

d) przedsiębiorstwa handlowe IV-tej kategorji nie mogą utrzymywać żadnych oddzielnych składów, naturalnie to samo dotyczy przedsiębiorstw kategorji V-tej.

Co, do przedsiębiorstw skupu surowców krajowych, produktów rolnictwa i leśnictwa, oraz zwierząt domowych i drobiu mogą te przedsiębiorstwa utrzymywać oddzielne składy i to:

1. w nieograniczonej ilości na obszarze całej Rzeczpospolitej o ile należą do kategorji I-szej

2. nie więcej niż pięć składów w obrębie powiatu, w którym przedsiębiorca zamieszkuje, lub w granicach powiatów sąsiednich, jeżeli należą do II-giej kategorji.

3. nie więcej niż dwa składy w obrębie tej miejscowości, gdzie przedsiębiorca stale zamieszkuje, o ile należą do kat. III-ciej.

4. nie więcej niż jeden skład w tej miejscowości, gdzie przedsiębiorca stale zamieszkuje, o ile należą do IV-tej kategorji.

Gdy więc dla przedsiębiorstw handlowych i skupu ilość posiadanych składów zależna jest od kategorji tych przedsiębiorstw, to przedsiębiorstwa przemysłowe mogą posiadać każdą ilość składów niezależnie od kategorji

Poprzednio mówiąc o zeznaniach podkreśliliśmy, że, jeżeli chodzi o zeznanie o obrocie to złożenie tego zeznania w terminie na odpowiednim formularzu, zgodnego z istotnem stanem rzeczy i opartego o prawidłowe i rzetelne księgi handlowe jest obowiązkiem płatnika i to wybitnie w jego własnym interesie

Reasumując zaś to wszystko cośmy o świadectwach przemysłowych i o kartach rejestracyjnych powiedzieli, powtarzamy krótko, że obowiązkiem płatnika jest dla każdego oddzielnego przedsiębiorstwa handlowego i przemysłowego na zysk obliczonego względnie zajęcia przemysłowego.

1. Nabyć należyte świadectwo przemysłowe i kartę rejestracyjną przed rozpoczęciem działalności.
2. Co roku wykupywać należyte świadectwa przemysłowe i kartę rejestracyjną w listopadzie i grudniu, poprzedzającym rok podatkowy, przyczem świadectwa przemysłowe zasadniczo są całoroczne, wyjątkowo mogą być półroczne.
3. Zawiadamiać władzę podatkową:
   a) o zmianie kategorji z równoczesną dopłatą
   b) o zmianie miejsca
   c) o zmianie osoby, a to wszystko celem uzyskania odpowiedniej adnotacji.
4. W razie zgubienia świadectwa przemysłowego lub karty rejestracyjnej uzyskanie ich duplikatu.
5. Umieścić świadectwo przemysłowe i kartę rejestracyjną stale na miejscu widocznem.

Od wydawnictwa

Wydawnictwo „Dobro Ludu" wypłaciło w dalszym ciągu koszta leczenia (lekarza i lekarstwa) następuj. abonentom:

z powodu choroby:

259 Kopiec Marja, Nowa-Wieś, ul. 3-go Maja 53.
260 Trzoska Jadwiga, Pszów, ul. Wodzisławska.
261 Witkowski Alfred, Katowice, ul. Marsz. Piłsudskiego 67.
262 Rozkoszny Berta, Katowice, ul. Sienkiewicza 5.
263 Wyleżoł Ludwik, Król-Huta, ul. Katowicka 28.
264 Scheibert Klementyna, Król-Huta, ul. Jagielońska 5.
265 Nowak Paweł, Król-Huta, ul. Bytomska 47.
266 Gawron Jan, Orzegów, ul. Bytomska 22.
267 Musioł Jan, Szarlej, ul. Wolności 1.
268 Ossig Helena. Świętochłowice, ul. Długa 18.
269 Kurzok Jadwiga, Orzesze, Rynek.
270 Kasza Paweł, Ruda, ul. Bytomska 32.
271 Deworowa Małgorzata, Katowice, ul. Powstańców 4.
272 Kaupert Anna, Wielkie Hajduki, ul. Król-Hucka 2.

273 Kellermann Gustaw, Siemianowice, ul. Pszczelnicza 4.
274 Pluta Józef, Kornowce, ul. Raciborska.
275 Gorywoda Alojzy, Kornowce, pow. Rybnik
276 Roik Anna, Wielkie-Hajduki, ul. Leśna 23.
277 Sikora Anastazja, Król-Huta, ul. Pudlerska 11.
278 Ditrich Helena, Roździeń, ul. Rejtana 43.
279 Spyra Jan, Makoszowy, ul. 3-go Maja 19.
280 Kosarz Anna, Katowice, ul. Krakowska 46.
281 Salbert Jan, Wielkie-Hajduki, ul. Krakowska 93.
282 Wojsyk Paweł, Król-Huta, ul. Bytomska 18.
283 Nowak Wilhelm, Czernica, ul. Łukowska 154.
284 Dembinski Franciszka, Wielkie-Hajduki, ul. Kościelna 11.
285 Kosz Jerzy, Szopienice, ul. Janowska 1.
286 Bady Marja, Czerwionka, ul. Czuchowska 7.
287 Weissberger Anna, Lipiny, ul. Bytomska 11.
288 Musioł Wincenty, Zebrzydowice, pow. Rybnik.
289 Ciwis Jan, Pszów, ul. Karola Miarki.
290 Musioł Helena, Zebrzydowice, pow. Rybnik.
291 Langer Marta, Katowice, ul. Marjacka 24.
292 Deworowa Małgorzata, Katowice, ul. Powstańców 4.
293 Sobiech Hildygarda, Król-Huta, ul. Ligota-Górnicza 26.
294 Barth Robert, Wielkie-Hajduki, ul. Górna 2.
295 Fischer Augustyna, Katowice, ul. Krakowska 130.
296 Misch Paulina, Siemianowice, ul. Ligonia 3.
297 Lischka Jadwiga, Król-Huta, ul. Gimnazjalna 7.
298 Żelazkowa Marja, Katowice, ul. Marjacka 7.
299 Scharf Charlotte, Król-Huta, ul. ks. Łukaszczyka 2.
300 Antończyk Wilhelm, Jastrzębie-Górne, nr 1.
301 Sobik Rudolf, Król-Huta, ul. Hajducka 8.
302 Thoma Gertruda, Wielkie-Hajduki, ul. Dyrekcyjna 2.
303 Mika Oskar, Siemianowice, ul. Damrota 2.
304 Matuszewski Jan, Radzionków, ul. Wojciecha 140.
305 Wodan Bruno, Siemianowice, ul. Barbary 4.
306 Lipinska Małgorzata, Lipiny, Rynek 8.
307 Mansel Fryderyk, Holdynów-Stary, pow. Pszczyna.
308 Sobota Robert, Król-Huta, ul. 3-go Maja 49.
309 Perlik Helena, Świętotochlowice, ul. św Barbary 6.
310 Ciba Paweł, Michałkowice, ul. Piłsudskiego 23.
311 Wietrzniok Urszula, Nikiszowiec, ul. Kościelna 4.
312 Stan Róża, Król-Huta, ul. Mickiewicza 12.
313 Wietrzniok Jan, Nikiszowiec, ul. Kościelna 4.
314 Destylier Olga, Król-Huta, ul. Gimnazjalna 44.
315 Honda Jan, Siemianowice, ul. Bytomska 38.
316 Wyleżałek Marta, Król-Huta, ul. Ligota-Górnicza 33.
317 Ryrski Wilhelm, Katowice II, ul. Katowicka 6.
318 Gidniella Paweł, Król-Huta, ul. Kordeckiego 5.
319 Langer Franciszek, Katowice, ul. Marjacka 24.
320 Golla Kasper, Chorzów, ul. Król-Hucka 18.
321 Grzesikowa Helena, Siemianowice, ul. Hutnicza 7.
322 Rother Klara, Siemianowice, ul. Bytomska 18.

323 Posielek Elżbieta, Świętochłowice, ul. Długa 10.
324 Walczak Weronika, Katowice, ul. Sienkiewicza 2.
325 Fuchs Gitta, Wielkie-Hajduki, ul. Miarki 6.
326 Ditrich Helena, Rożdzień, ul. Rejtana 43.
327 Piątek Marja, Chorzów, ul. Kościelna 43.
328 Konieczna Klara, Nowa-Wieś, ul. 3-go Maja 62.
329 Gallert Karol, Bielszowice, pow. Katowice.
330 Związek Paweł, Nowa-Wieś, ul. Poniatowskiego 2.
331 Franoszek Józef, Nowy-Bytom, ul. Niedurnego 31.
332 Kowol Franciszek, Szczygłowice, pow. Rybnik.
333 Brachmańska Marja, Radlin.
334 Pollak Róża, Katowice, ul. Francuska 4.
335 Michalik Elza, Król-Huta, ul. Szpitalna 10.
336 Gajdnik Marja, Brzeziny, ul. Poniatowskiego 10.
337 Wieczorke Jan, Pszyszowice, ul. Główna 142.
338 Rogowski Jerzy, Katowice, ul. Sienkiewicza 9.
339 Wystrach Jan, Katowice, ul. Wodna 11
340 Pitsch Pawel, Siemianowice, ul. P. Smiłowskiego 9.
341 Michalska Marja, Siemianowice, ul. Piaskowa 16
342 Tyrakowska Florentyna, Król-Huta, ul. Wolności 38.
343 Kellermann Gustaw, Siemianowice, ul. Pszczelnicza 4.
344 Gryska Wiktorja, Król-Huta, ul. Mieleckiego 25.
345 Landsmann Gerhard, Król-Huta, ul. Hajducka 8.
346 Żydek Edward, Rydułtowy, ul. Plebiscytowa.
347 Landsmann Lucja, Król Huta, ul. Hajducka 8.
348 Dziurowicz Emanuel, Siemianowice, ul. Staszyca 2.
349 Mondschein Lola, Katowice, ul. Szopena 16.
350 Szeliga Edward, Radzionków, ul. Nakielska 1.
351 Kostorz Marja, Król-Huta, ul 3-go Maja 41.
352 Pitsch Paweł, Siemianowice, ul. Smiłowskiego 9.
353 Kowol Stefan, Chorzów, ul. Sobieskiego 10
354 Makiela Andrzej, Wielka-Dąbrówka, ul. Warszawska 15
355 Lenczner Stanisław, Król-Huta, ul. 3-go Maja 5.
356 Młyńczak Marja, Król-Huta, ul. Wolności 64
357 Pitsch Hildygarda, Siemianowice, ul. Śmiłowskiego 9.
358 Nowak Chrystian, Król-Huta, ul. Gimnazjalna 8.
359 Psink Berta, Król-Huta, ul. św. Barbary 9.
360 Christ Olga, Siemianowice, ul. Sobieskiego 7.
361 Witt Jadwiga, Król-Huta, ul. Krótka 3.
362 Cwienczek Berthold, Lipiny, ul. Florjana 5.
363 Rother Klara, Siemianowice, ul. Bytomska 18.
364 Wyrtki Józef, Król-Huta, ul. Matejki 2.
365 Kubitza Emilja, Król-Huta, ul Mickiewicza 32.
366 Fanty Józef, Król-Huta, ul Wolności 14.
367 Elsner Anna, Wielkie-Hajduki, ul. Krakowska 101.
368 Ratay Wiktor, Król-Huta, ul. Mickiewicza 45.
369 Ochmann Marja, Król-Huta, ul. 3-go Maja 41.
370 Praski Elżbieta, Wielkie-Hajduki, ul. Jagiellońska 18.
371 Moiser Jan, Król-Huta, ul. Dąbrowskiego 40.
372 Smoleń Józef, Chorzów, ul. Piastowska 1

Dobro Ludu
(Volkswohl)
Monatsschrift für Volksgesundung

Verantwortl. Schriftleiter: Dr. chem. Em. Kwaśnik, Katowice, Plac Wolności 9

Redaktion und Administration: Katowice, plac Wolności 9 I. Etge., Tel. 31-41.
Konto: P. K. O. Katowice Nr. 307 802. — Bezugspreis: 5,— zł monatlich.

Nr. 7-9 Katowice / Juli, August, September 1932 Jahrg. 2

Gicht – die Krankheit des Schlemmers.

In gewissem Sinne haben wir mit dieser Behauptung Recht, denn die Gicht mit ihren Nebenleiden Muskelrheuma, Ischias, Hexenschuß und anderen Austauschkrankheiten entsteht häufig durch den allzu üppigen Lebensgenuß, wie er bei den sog. oberen Zehntausenden üblich ist. Andererseits sind aber auch in minderbemittelten Kreisen derartige Erkrankungen nicht selten anzutreffen. Ebenso muß hier auf die vielfach erbliche Belastung als eine der Grundursachen hingewiesen werden. Interessant ist die Feststellung, daß für eine Erkrankung weniger klimatische Verhältnisse als vielmehr die Volkszugehörigkeit eine wesentliche Rolle spielt. So ist das ganze Nordwest-Europa (vielleicht ausschließlich Irland und Schottland) die schnapsfrohe Normandie und das fleischreiche Polen bevorzugte Gebiete.

Hieraus ergeben sich auch die ersten Hinweise für das Wesen dieser Erkrankung: Harnsäureüberlastung durch übermäßige Zufuhr eiweißreicher Nahruug (Fleisch u a) Uebersäuerung des Blutes durch Zucker und Alkohol und so können wir noch hinzufügen — mangelnde Abfuhr der gebildeten Harnsäureschlacken Die Wissenschaft nennt diese Vorgänge im Stoffwechsel „harnsaure Diathese" aber über die eigentliche, tiefliegende Ursache ist sie sich nicht im klaren bezw. hat sie eine ganze Reihe mehr oder weniger ansprechender Theorien entwickelt.

Die akuten Anfälle treten vorwiegend im Frühjahr und Herbst auf und damit kennzeichnet sich schon die geeignetste Zeit, mit einer energischen Kur zu beginnen. Die Männer sind wesentlich anfälliger als die Frauen. Das eigentliche Gichtalter liegt zwischen dem 40. und 60. Lebensjahre; auch sind gewisse Berufe, so z. B. Schriftsetzer, besonders veranlagt.

Die Gichtanfälle sind äußerst schmerzhaft und wandern häufig im ganzen Körper herum. Meist werden die Gelenke ergriffen, sodaß der Kranke schon bei der kleinsten Bewegung vor Schmerz schreit. Häufig bleibt ein Herzfehler zurück. Um so mehr achte man darauf, durch Mäßigkeit im Lebensgenuß vorbeugend zu wirken; es hat sich schon mancher

die Gicht angegessen und ist sie dann nur mit größter Anstrengung wieder losgeworden. Die gichtischen Erscheinungen sind so bezeichnend, daß sich eine genauere Schilderung auch im Interesse des verfügbar.n Raumes er übrigen dürfte. Um so wichtiger erscheint uns dagegen die ausführliche Darstellung der Behandlung.

Eine örtliche Behandlung ist zwar vorüberg.hend schmerzstillend. aber im übrigen vollkommen zwecklos. Auch die an und für sich empfehlenswerten leider nur wenigen zugänglichen 3—4 wöchigen Trink und Badekuren in Kissingen, Wiesbaden, Karlsbad usw. sind nur dann wirkungsvoll und von Erfolg gekrönt, wenn die dort vorgeschriebene Diät auch zu Hause weiter durchgeführt wird. Ueberhaupt ist zu sagen, daß eine Heilung ohne mindestens einjährige vegetarische Ernährung unmöglich ist. Als besonders vorteilhaft hat sich zu Beginn der Kur ein möglichst 2—3 wöchiges Fasten unter der Leitung eines bewährten, erfahrenen Reformarztes erwiesen. Da dies jedoch unseren Lesern nur in wenigsten Fällen möglich sein dürfte, haben wir nur das Morgenfasten und gelegentliche Obsttage in unsere Diätvorschriften aufgenommen.

Am ersten Tage der Kur sei das gewöhnliche Mittagessen die letzte Mahlzeit Am Abend und den ganzen nächsten Tag fasten, höchstens den Durst mit etwas Zitronensaft (ohne Zucker) löschen. Am dritten bis siebenten Tage dieser 1. Kurwoche richte man sich nach folgendem Diätplan: Frühstück: Zitronensaft ohne Zucker und Honig, oder Selleriewurzelabsud, Tomaten, Bircher Müsli. Mittagessen: Grüngemüse, Selleriegemüse. Obst je nach Jahreszeit. Abendessen: Gemüsesuppen, Spinatgerichte, Erdbeerblätter-, Hagebutten-, Bärentrauben- oder Bohnenhülsentee, Feigen oder Datteln.

In der 2. Kurwoche versuche man möglichst bis zum Mittag zu fasten, allenfalls ist gegen Durst etwas Apfelsinensaft ohne Zucker erlaubt. Mittagessen: Möglichst viel Rohgemüse, Salate (ohne Salz und Essig, aber mit Zitronensaft und Olivenöl), Rot- und Weißkraut, Zwiebeln, Gurken, Mohrrüben, Bleichsellerie, Tomaten, Radieschen. Anschließend Obst je nach Jahreszeit und Appetit, auch Dörrobst, Feigen, Datteln, Rosinen. Abends beschränke man sich möglichst auf Obst, Nüsse, ab und zu Kartoffeln mit Quark. Einmal in der Woche nehme man lediglich Apfelsinen oder Bananen zu sich. Höchstens sind außerdem Nüsse oder etwas Vollbrot gestattet. Diese Diät ist 2—3 Monate durchzuführen, etwa so lange, bis alle Schmerzen und Anschwellungen geschwunden sind.

Zur Unterstützung der Entgiftung des Körpers ist es ratsam, 2—3 mal täglich eine Tasse Birkenblättertee in folgender Zusammenstellung zu

trinken: Hauhechelblätter, Wacholderbeeren, Brennesselblätter, Goldrute-blätter (Triebe) Schafgarbeblätter (Blüte) je ein Teil, Zinnkraut (ganzes Kraut) zwei Teile, Birkenblätter drei Teile.

In diese Zeit fällt auch die äußerliche Behandlung. Etwa wöchentlich einmal nehme man ein 30—40 Grad C heißes Schwitzbad, Dauer etwa ¼ bis ½ Stunde, evtl. mit anschließender warmer Essigabwaschung. Auch Heublumen Ganz- und Fußbäder bis 40 Grad C haben sich als durchaus förderlich erwiesen. Empfehlenswert ist gleichfalls die Anwendung der Baunscheidtkur. Man kann sogar sagen, daß der Baunscheidtismus gerade in den Fällen noch Erfolg hat, bei denen alle anderen Maßnahmen keine Besserung bringen. Ausführliche Anweisungen stellt Herr Dr. Kwaśnik Interessenten gern zur Verfügung. Ebenso wird heute gern wieder die Ameisensäureeinspritzung angewandt, die jedoch nur vom Arzt vorgenommen werden kann. Bei besonders stark betroffenen Gliedern sind Lehmumschläge nützlich und beschleunigen die Heilung erheblich.

Anschließend geben wir Ihnen die Zusammenstellung einer Durchschnittsdiät, deren Durchführung nach erfolgter Gesundung unbedingt eingehalten werden sollte.

Auszuschließen ist auf jeden Fall: Fleisch, Wild, Geflügel, Fisch, Alkohol, Schwarztee, Bohnenkaffee, raffinierter Zucker, Käse, Kochsalz und scharfe Gewürze (Senf, Pfeffer, Paprika, Vanille, Zimt). Gegebenenfalls ist der Tabakgenuß aufzugeben.

Zu meiden sind nach Möglichkeit weiterhin: Hülsenfrüchte (Erbsen, Linsen, Bohnen), Eier, Weißbrote und Feinmehle, Kakao und Schokoladen. Durchschnittskost je nach Wunsch: Frühstück: Vollbrot mit Butter oder Honig, Hafer- oder Weizenflockensuppe, eine Kartoffelspeise, Malzkaffee mit Milch, eingeweichte Datteln oder Feigen, Rosinen, überhaupt Dörrobst aller Art. Mittagessen: Gemüse mit Kartoffeln, Spinat, Zwiebeln, Sauerkraut, Weißkraut, Blumenkohl, Sellerie, Salat, Bleichsellerie, Rosenkohl (selten!), Spargel (selten!), Sago, Gries und Reisgerichte (letzterer unpoliert!). Südfrüchte mit Nüssen oder Mandeln. Abendessen: Obst je nach Jahreszeit, Melonen, Tomaten, Gemüsesuppen, rohes Sauerkraut (ohne Salz!), Schalenkartoffeln mit Quark, Nüsse, ab und zu warme Milch. Der Gichtiker sollte im allgemeinen täglich nicht mehr als 3—5 Scheiben Vollbrot möglichst geröstet genießen. Wir haben uns vorwiegend auf praktische Winke und Hinweise beschränkt und die allgemeinen Angaben nur soweit berücksichtigt, wie sie uns als unbedingt notwendig erschienen. Es ist selbstverständlich, daß langjährige Gichtkranke auch durch strenge Durchführung unserer Kurvorschriften vollständige Heilung nicht finden können. Das Leiden kann aber auf jeden Fall auf dem bisherigen Stand gehalten werden und in den meisten Fällen wesentlich gemindert werden. Restlose Gesundung können wir allen denen in sichere Aussicht stellen, bei denen sich die ersten Anzeichen einer gichtischen Erkrankung zeigen. Aber auch hier führt nur Beharrlichkeit zum Ziel sei es auch in jahrelangem, zähem Kampf. Gilt es doch, auch die eigentliche Ursache, die Genußsucht und Faulheit, zu bannen und Selbstbeherrschung, Einsicht und Willenskraft zu entwickeln. Erst dann wird die Gicht nur noch in verstaubten, medizinischen Lehrbüchern ein klägliches Dasein fristen und das menschliche Geschlecht von dieser Geißel befreit, körperlich froh in die Zukunft schreiten.

Dr. E. K.

Der wärmearme Mensch.

Wenn sich alle Lebensvorgänge in unserem Körper normal abspielen, dann ist unser Körperhaushalt in Ordnung. Am besten funktioniert unser Körper, wenn in seinem Haushalt das ökonomische Gleichgewicht vorhanden ist. Es gibt viele Menschen, die ihren Körperhaushalt beachten und Störungen ausgleichen müssen, um dadurch ihren Gesundheitsbestand auf einer gewissen, für ihr Wohlbefinden und ihre Leistungsfähigkeit wichtigen Höhe zu halten.

Alle unsere Lebensvorgänge spielen sich unter einer gewissen Temperaturhöhe ab, die im Durchschnitt 37 Grad Celsius beträgt. Ueber- und Untertemperaturen bedeuten eine große Gefahr, denn alle chemischen, physikalischen und elektrischen Vorgänge in ihm sind auf die normale Temperatur eingestellt. Da alle Lebensvorgänge in uns einer zentralen Regulierung unterstehen, so wird auch unsere Wärmeerzeugung durch das Wärmezentrum des Gehirns reguliert. Wärmeverlust führt zur Wärmebildung, Wärmeüberschuß zur Beschränkung der Wärmebildung und Abgabe von Wärme.

Nun gibt es aber eine große Zahl Menschen, deren Wärmehaushalt nicht in Ordnung ist, die nicht gerade krank sind, aber auch nicht voll gesund. Das sind sogenannte wärmearme Menschen, die leicht frieren, sich leicht erkälten, viel kalte Hände und Füße haben.

Meist handelt es sich um blutarme, bleichsüchtige, unterernährte, herz- und nervenschwache und durch Krankheit irgendwelcher Art geschwächte Menschen. Meist fehlt jede krankhafte Veränderung der Organe, aber die kalten Hände und Füße lassen ein körperliches Wohlbefinden nicht aufkommen. Solche Menschen werden sogar oft in ihrem Bett nicht warm oder wachen des Nachts unter Frieren und mit kalten Füßen auf. Selbst die Bedeckung vermag nicht den Wärmehaushalt in Ordnung zu bringen. Besonders leiden sie in der kalten Jahreszeit, während ihnen der Sommer nicht heiß genug sein kann. Ohne Wärmezuführung von außen vermag der Organismus überhaupt nicht regelrecht zu funktionieren. Wärmeverlust ohne fehlende Wärme bedeutet immer Energieverlust oder Energiemangel. Bei wärmearmen Menschen trifft man stets eine schlechte Blutzirkulation, ein träges Blutleben, eine geringere Lungen- und Herztätigkeit, infolgedessen auch eine verminderte Sauerstoffaufnahme, eine schlechte Hautdurchblutung, Stoffwechselträgheit. Wärmearme Menschen sind unlustig und reizbar, da ihr Nervensystem durch die bestehenden körperlichen Beschwerden ungünstig beeinflußt wird. Schlaflosigkeit und un-

ruhiger Schlaf werden häufig angetroffen. Seelische Depressionen sind nichts Seltenes. Bei Schulkindern ist Unaufmerksamkeit während des Unterrichts oft durch kalte Füße und fehlende Körperwärme veranlaßt. Wärmeverluste und Wärmemangel setzen die körperliche Leistungsfähigkeit herab.

Wärmearme Menschen sind auch anfällige Menschen. Ihre Körper weisen eine Krankheitsbereitschaft auf und sind widerstandsschwach krankmachenden Einflüssen gegenüber. Alle auf den wärmearmen Menschen einwirkenden Lebensreize können sich nicht genügend entfalten. Er hat auch eine herabgesetzte Reaktionsfähigkeit. Solche Reaktionsschwäche hält oft den glücklichen Verlauf einer Kur zurück und ist bestimmend für den Verlauf einer Krankheit im allgemeinen. Unzweckmäßige oder gar fanatische Wärmeentziehung bei Wärmearmen, z. B. durch tägliches Kaltabreiben, kann sich gesundheitlich sehr ungünstig auswirken. Mancher Blut- und Wärmearme ist durch kalte Waschungen und kühle Bäder noch blut- und wärmearmer geworden, da die schnelle Hautdurchwärmung und Blutzirkulationsbelebung ausblieb. Jeder sollte wissen, daß nach einer kühlen Anwendung die erwärmende Reaktion umgehend zu erfolgen hat, da erst dadurch die Gewähr für Erfolg nnd die erhoffte Wirkung gegeben ist.

Wie helfen wir dem wärmearmen Körper?

1. durch Steigerung der Wärmebildung und 2. durch direkte Wärmezufuhr.

Zu 1. Jede körperliche Betätigung erzeugt im Körper Wärme. Je intensiver sie erfolgt, desto größer ist die erzeugte Wärmemenge. Im tätigen Muskel wird die meiste Wärme gebildet. Aus dem tätigen Muskel fließt das Blut um etwa 0,6 Grad wärmer ab. Werden möglichst viel und große Muskel andauernd betätigt, wobei auch das Tempo und die zu leistende Kraft mitspricht, so wird auffallend viel Wärme gebildet. Folgende Betätigungsformen verdienen den Vorzug:

Dauerlauf von 5—10 Minuten, lebhafter Spaziergang von 30—60 Minuten, Widerstandsübungen in anstrengender und lebhafter Form, Hantel-, Stab-, Keulen- und Freiübungen, möglichst in Verbindung mit Beinbetätigungen. Dazu in den kurzen Zwischenpausen und zum Schluß einige Atemübungen.

Am besten werden die Uebungen vor dem Zubettgehen und nach dem Aufstehen durchgeführt. Sonstige regelmäßige gymnastische oder turnerische Betätigung ist sehr zu empfehlen. Dazu lege man Wert auf eine fett-, zucker- und stärkemehlreiche Kost, um dem Körper leicht verbrennbare und wärmeerzeugende Nährstoffe zuzuführen. Der Erfolg wird nicht ausbleiben.

Zu 2. Für direkte Zuführung von Wärme ergeben sich viele Möglichkeiten. Es ist durchaus nicht immer nötig, den Wärmeeinfluß auf den ganzen Körper einwirken zu lassen. Oft genügt es, nur einen Körperteil zu erwärmen, um zur Erwärmung des Körpers zu gelangen. Das vereinfacht natürlich die Hilfe sehr wesentlich. Hier seien deshalb nur die einfachsten, aber doch wirksamen genannt:

1. Das ansteigende Fußbad. Nachdem der Patient die Füße in eine Schüssel oder einen Eimer mit etwa 37 Grad C gesteckt hat, werden die Beine und das Gefäß mit einer wollenen Decke umhüllt und die Temperatur des Wassers durch Zugießen langsam bis zur Grenze der Erträglichkeit gesteigert. Nach etwa 10—15 Minuten ist der ganze Körper gut durchwärmt, und ein behagliches und wohliges Gefühl ist an Stelle des kalten Unbehagens getreten. Abschließend läßt man eine flüchtige kühle Waschung der Füße folgen.

2. Das ansteigende Unterarmbad wird in derselben Weise ausgeführt Bald rieselt durch den ganzen Körper die wohltuende Wärme

3. Das ansteigende Sitz- und Fußbad. Der Patient sitzt in dem warmen Bade — es braucht durchaus nicht eine regelrechte Sitzbadewanne zu sein — und hat die Füße in einem Fußbade. Beide Gefäße und der darin befindliche Körper sind mit einem Badetuche und einer Wolldecke umhüllt, so daß nur der Kopf heraussieht. Beide Unterarme befinden sich gleichsfalls zur Seite des Körpers im Wasser. Langsam wird dann heißes Wasser zugegossen. Die Dauer des Bades beträgt etwa 10—15 Minuten. Oberschenkel und Oberkörper sind erst nach Beendigung des Bades naß zu machen. Tut man es vorher, dann stellt sich oft ein unangenehmes Kältegefühl in den betreffenden Teilen ein. Am besten hat sich die Uebergießung des Rückens und der Brust am Schluß des Bades mit dem Badewasser und dann flüchtig mit kühlem Wasser bewährt

4. Das ansteigende Halb- oder Vollbad wird in derselben Weise angewandt. Salzzusatz und Frottieren erhöhen die Wirkung. Eine schnelle Abkühlung des Badewassers, ein kühler Vollguß oder eine kühle Brause beschließt diese Badeform.

Am besten haben sich diese Prozeduren kurz vor Zubettgehen bewährt Niemals dehne man sie bis zur Schweißerzeugung aus, sie müßte denn beabsichtigt sein. Jeder Wärmearme und an schlechter Blutzirkulation leidende Mensch verspürt in kurzer Zeit die Wärmeanreicherung seines Körpers und damit eine Erhöhung seines Wohlbefindens.

Außerdem kleide sich der wärmearme Mensch wärme als seine robusten und wärmereichen Mitmenschen. Der reichliche Aufenthalt im Sonnenschein — bekleidet oder nicht -- ist für ihn immer von Vorteil und Lebensnotwendigkeit. Ist der Wärmehaushalt in Ordnung, dann verfügen wir über den besten Schutz gegen Erkältungskrankheiten aller Art.

Dr. E. K.

Weinmost unvergoren als Heilmittel.

Als eine „Krankheit der Zeit" oder auch als „Weltkrankheit" oder „Kulturkrankheit" wurde eine Gruppe von Krankheiten bezeichnet, welche durchweg auf der Uebersäuerung des Blutes beruht. Die Ursache dieser Krankheitsgruppe ist eine Schwäche des Stoffwechsels, welcher die aufgenommenen säurebildenden Nahrungsmittel nicht mehr bis zum Harnstoff verbrennt und ausscheidet, sondern als Harnsäure im Körper zurückbehält und in den Geweben ablagert. Diese Harnsäure führt in erster Linie zu den als „Stoffwechselkrankheiten" bekannten Leiden wie Gicht, Rheumatismus, Zuckerkrankheit usw. ferner aber auch u. a. zu fast allen anderen Krankheiten. Die Belastung des Körpers mit Harnsäure führt ganz allgemein zu einer Krankheitsbereitschaft (Disposition), welche für den betreffenden Menschen eine dauernde Bedrohung darstellt. Es ist dies ein günstiger Boden, auf dem letzten Endes alle Krankheiten wachsen können. Man hat in den letzten Jahrzehnten medizinischer Forschung viel zu großen Wert auf die Bazillen als Krankheitserreger gelegt, während man den Boden, auf welchem diese Bazillen erst gedeihen können, stark vernachlässigte. Man kann die Harnsäureablagerungen auch als einen Zunder, ein Pulvermagazin, auffassen, welches erst zur Explosion kommt, wenn man daran ein Streichholz in Form von Bazillen oder Erkältungen usw. hält. Ohne vorhandenes Pulver keine Entzündung.

Eine wahre Hygiene, welche das Volk vor Krankheiten bewahren möchte, muß mehr auf die Verhinderung von solchen Krankheitsbereitschaften wirken, als auf die Vernichtung von Bazillen. Wo im Blut und in den Geweben des Menschen nicht entzündungsfähige Fremdstoffe lagern, haben die Bazillen nicht die geringste Ansteckungsfähigkeit.

Neben vielen anderen Maßnahmen kommt es in erster Linie darauf an, die Diät so zu regeln, daß nicht zu viel säurehaltige Kost aufgenommen wird, daß also keine Harnsäureablagerungen im Blut entstehen. Dies haben die Lebensreformer, vor allem die Vegetarier, seit vielen Jahrzehnten gepredigt.

In der Wissenschaft hat man diese Erkenntnis gleichfalls seit einigen Jahren gewonnen. Der Forscher Ragnar Berg hat zuerst das wichtige Diätgesetz formuliert, daß in einer gesunden Kost die basenhaltigen Stoffe über die säurebildenden überwiegen müssen. Dieses Gesetz ist nach anfänglichem Widerspruch nun auch Allgemeingut der Wissenschaft geworden. Aber in seiner praktischen Auswirkung ist man noch nicht weit gekommen, weil zu viele alte Vorurteile zu überwinden sind. Es würde eine gänzliche Umstellung der bisher üblichen Diät in Richtung Rohkost bedeuten, d. h. man müßte immer mehr nur solche Speisen genießen, welche die Natur uns speisefertig in den Mund wachsen läßt, weil diese alle in weit über dem Durchschnitt stehenden Masse einen starken Basenüberschuß aufweisen. Sobald wir getötete Nahrung (Speisen, welche nur gekocht genießbar sind, oder zu deren Gewinnung man ein lebendes Wesen töten muß) zu uns nehmen, rauben wir den Speisen den etwa vorhandenen Basenüberschuß, der mit Wegschwemmung und Verdampfung der Mineralsalze verloren geht. Aus einer ursprünglich basenreichen Speise wird so eine säurereiche.

Nun gibt es natürlich auch eine ganze Reihe von Nahrungsmitteln, welche schon von Natur aus einen Säureüberschuß haben. Diesen natürlichen Säureüberschuß, sowie den durch unsere Zubereitungsmethoden künstlich hervorgerufenen, können wir in der Praxis des täglichen Lebens noch dadurch für die Gesundheit unschädlich machen, indem wir desto mehr basenhaltige Kost zu uns nehmen, sodaß diese schließlich doch noch einen Ueberschuß bildet

Diese Möglichkeit gibt uns der unvergorene Weinmost. Die Traube ist im Rohzustand eine Frucht mit einem Basenüberschuß von 7 %. Der Traubenmost in der bisherigen Zubereitung weist einen Basenüberschuß von reichlich 5 % auf, während alle vergorenen Weine entweder einen Ueberschuß an Säure oder in einigen erlesenen Sorten einen ganz minimalen Basenüberschuß haben.

Wir besitzen also im Traubenmost ein ganz vorzügliches, basenreiches Getränk, welches als tägliches Volksgetränk ein gutes Gegengewicht gegen die unvernünftige säureüberschüssige Kost abgeben würde. Eine allgemeine Einführung dieses Getränkes, etwa zur allmählichen Ablösung der säureerzeugenden Biere oder zweifelhafter Brausegetränke, wäre eine hygienische und soziale Tat. Sie würde eine Unzahl von Krankheiten vermeidbar machen.

Der Traubenmost wird auch in vielen Krankheitsfällen ein ganz spezifisches Heilmittel. Die Weintraube enthält bei ihrem Basenüberschuß nicht nur alle lebenswichtigen Mineralsalze und Vitamine, sondern auch ein geheimnisvolles „Etwas", das durch die exakte Wissenschaft bisher noch nicht nachgewiesen werden konnte, das aber seit alten Zeiten durch die Eklektiker zu den bekannten „Traubenkuren" benutzt" wurde. Die Traubenkur stellt ein geschätztes Blutreinigungsmittel dar, welches für alle Art von Kranken, besonders für Nervenschwache und Erholungsbedürftige von größtem Erfolg sei. Die Traubenkur wurde seither am besten in den in Traubengegenden gelegenen Kurorten durchgeführt. Wollte man sie im Haus durchführen und müßte sich die Trauben hierzu schicken lassen, so würde die Kur sich unverhältnismäßig teuer stellen. Wenn nun genügend haltbarer Traubenmost auf den Markt kommt, dann ist der Segen einer Traubenkur auch den mittleren und unteren Schichten des Volkes zugänglich. Der Traubensaft stellt bei richtiger Herstellung die flüssige Traube dar.

Es gibt eine ganze Reihe anderer Kuren, bei welchen die Verordnung von Traubensaft eine entscheidende Rolle spielt.

Man hat bisher in zu einseitiger Weise die Trauben als Spender von Wein und Sekt gefeiert und vertrieben. Darin wird wohl auch kaum eine einschneidende Aenderung eintreten. Es wäre aber höchste Zeit, daß die Traube nicht nur dem reichen Manne als Genußmittel vorbehalten bleibt, sondern daß sie auch dem Mittelstand und jedem Proletariat erschwinglich wird. Dies kann nur in der Form von Most sein, welcher keine so mühsame Pflege erfordert wie Wein und Sekt.

Wenn die regierenden Stellen es ermöglichen, daß der Traubenmost an allen Stellen in gleicher Weise vorrätig und angeboten wird, wie z. B. heute das Bier, wenn also ein starker Umsatz eintritt, welcher wiederum einen außergewöhnlich billigen Preis ermöglicht, dann hilft sie nicht nur den Winzern in ihrer augenblicklichen Not und ermuntert sie, die edle Weintraube weiterhin auszubauen und zu pflegen, sondern sie erweist dem ganzen Volke eine gesundheitliche Wohltat ersten Ranges.

Und Ihr, meine Brüder?
Millionen leben in dumpfer Qual,
Die niemals entzückte der
Sonne belebender Strahl.
Krankheit und Siechtum, Kummer und Not.
Wo Sonne nicht weilet, da erntet der Tod.
Erwachet! Entreißt Euch der finsteren Nacht,
Daß ganz Euch durchdringe die feurige Pracht,
Die Sonne, sie lacht Eurem Herzen,
Sie locket zu Tänzen und Scherzen!

Dr. E. K.

Der künstliche Zahnersatz.

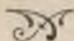
von Dentist Fanty-Król.-Huta.

Bevor uns die Aufgabe zufällt, einen künstlichen Zahnersatz für den Patienten anzufertigen, möchte ich nicht versäumen, einige wichtige Probleme zu erläutern. Wir alle wissen, daß zum kräftigen Kauen ein gutes, gesundes Gebiß gehört, um die Speisen richtig zu zerkleinern, bevor dieselben in den Magen gelangen. Ist das Gebiß nicht vollständig, oder muß es durch künstliche Zähne (Prothesen) resp. Brücken aus Gold etc. ersetzt werden, muß sich vorerst der Fachmann sowie Patient darüber klar sein, ob eventuelle Wurzelreste entfernt werden sollen oder nicht. — Der Patient möchte gerne uns beeinflussen, daß die faulen Wurzeln im Munde nicht schädlich sind, dieselben nicht schmerzen und sucht uns durch eigene Ueberzeugung zu täuschen, um sich vor dem Zahnziehen aus der Schlinge zu ziehen. Anderer Meinung ist natürlich der gewissenhafte Fachmann, der zu genau weiß, daß der Patient fast niemals mit einem solchen Zahnersatz zufrieden sein wird, wo Wurzelreste zurückgeblieben sind, da nachher häufig Schmerzen, eitrige Entzündungen des Zahnfleisches, Abceße und dergl. auftreten, das Ersatzstück unpassend wird und nicht mehr getragen werden kann. In manchen Fällen müssen allerdings verschiedene Umstände Berücksichtigung finden z. B. bei den sog. Blutern, Herzleidenden, Blutarmen etc., sonst aber darf sich der Fachmann absolut

nicht verleiten lassen und alle Stümpfe restlos entfernen, wenn er das Wohl des Hilfsbedürftigen im Auge hat. Desgleichen muß der Fachmann die Wahl treffen, welcher Zahnersatz für den betreffenden Fall notwendig ist (ob eine Kautschukprothese, Metallplatte, Goldbrücken ohne Platten und unabnehmbar, Stiftzähne, Kronen etc.).

Hat man einen bequemen Zahnersatz nach den bezeichneten Vorbereitungen hergestellt, so muß der Besitzer eines solchen für die Reinhaltung desselben sorgen. Eine Plattenprothese soll nach jedem Essen mit Bürstchen und Seife gereinigt werden. Nachts werden die (abnehmbaren Platten) abgenommen, damit sie nicht in die Luftröhre resp. in den Magen hinabwandern, was zu einer Erstickung resp. zu einem operativen Eingriff führen kann. Gleichzeitig werden die Schleimhäute und die etwa vorhandenen Zähne entlastet, wenn das künstliche Gebiß vor der Nachtruhe abgenommen wird.

Sind noch ausreichend gesunde Zähne und Wurzeln vorhanden, so kann man eine sogenannte Brücke aus Gold, kombiniert mit Kronen und Stiftzähnen und Porzellanzähnen, welche nicht abnehmbar und ohne Platte besteht, anfertigen. Der Kostenpunkt für die letztgenannten Ausführungen (Brücken) ist wesentlich höher, als die der Platten (in Kautschuk) aber die Vorzüge wie: lange Haltbarkeit, Festigkeit, Plattenlos und der größte Vorteil, daß die Goldbrücken an eigenen Zähnen befestigt werden und nicht zum Herausnehmen sind, und endlich, weil sich der Patient sofort daran gewöhnt. Deshalb sei geraten, wenn es irgend die Umstände erlauben, eine Brücke nach den modernsten Errungenschaften vorzuziehen.

Für unsere Frauen und Mütter.

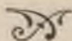
Das Fingerlutschen des Kindes und seine schädlichen Folgen.

Viele Kinder haben die üble Angewohnheit, am Tage, besonders aber vor dem Einschlafen, einen oder mehrere Finger in den Mund zu stecken und stundenlang daran zu lutschen. Allmählich kann der Oberkiefer vorgeschoben werden, sodaß das Kind die Zähne des Ober- und Unterkiefers nicht mehr schließen kann. Dadurch wird das richtige Kauen stark beeinträchtigt. Die Vorderzähne des Oberkiefers können aus ihrer

natürlichen Lage verdrängt und über die Unterlippe geschoben werden. Das Kind wird dadurch sehr entstellt und fängt infolge der falschen Kieferstellung in den meisten Fällen an zu lispeln. Die Mutter muß schon beim Säugling mit eiserner Konsequenz verhindern, daß dieser die Fingerchen zum Munde führt. Viele Kinder gewöhnen sich das Lutschen schon im zartesten Alter an, und da sie anscheinend dadurch scheller einschliesen, ließ die Mutter sie, in Unkenntnis der dadurch erwachsenden Gefahr, gewähren.

Der sogenannte Schnuller zeitigt dieselben schädlichen Wirkungen wie das Fingerlutschen, da auch er den Oberkiefer ganz allmählich verschieben kann; ganz abgesehen von der gesundheitlich ungünstigen Wirkung auf die ganze Verdauung.

Beim kleinen Kinde genügt es meist, wenn man die Fingerchen immer wieder aus dem Munde des Kindes zieht, wenn diese stets wieder zum Mäulchen wandern. Beim größeren Kinde bestreiche man, wenn Verbote erfolglos sind, die Finger dünn mit Aloesalbe. Sie ist unschädlich. Da sie sehr bitter schmeckt, gewöhnt sich der kleine Fingerlutscher meist bald das Lutschen ab, wenn seine beliebten Lutschfingerchen, die ihm im wahrsten Sinne des Wortes „verbittert" sind, derartig einbalsamiert wurden. Wenn diese Salbe wider Erwarten ihre Wirkung verfehlt, kann zu folgendem Radikalmittel geschritten werden. Man schneide aus nicht zu starker Pappe zwei ewa zehn Zentimeter breite Streisen, messe den Umfang des Armes um das Handgelenk herum, schneide die Streisen nicht zu kurz, damit sie den Blutkreislauf nicht beeinträchtigen und nähe die beiden Streisen dann jeden für sich zusammen, sodaß zwei Röllchen entstehen. Wenn das Kind eingeschlafen ist, zieht man vorsichtig die Armröllchen bezw. Pappmanschetten über beide Arme, sodaß die Rollen über den beiden Gelenken liegen; das Kind kann infolgedessen die Arme nicht biegen und die Hände zum Munde führen. Wacht das Kind auf und bemerkt seine unerwünschten „Armbänder" wird es wohl Tränen geben, und es wird behaupten, es könne nun nicht schlafen; denn etwas unbequem ist es ja allerdings, wenn die Arme nicht bewegt werden können. Aber wenn die Armbinden nicht zu fest um die Gelenke gelegt werden, was natürlich vermieden werden muß, dann wird das Kind sich bald daran gewöhnen, und nach etwa drei Nächten wird es sich dauernd das schädliche Lutschen abgewöhnt haben.

Schnupfen und sein Ende.

Mit diesen Zeilen ziehe ich mir einen Stachel aus . . . (wie sage ich das, ohne jemandes Zart- oder Sprachgefühl zu verletzen?) Es war der altbiblische „Stachel", der mir lange im „faulen Fleisch" saß. Er stammte von Tante Vally . . . Sie war es, die ihn mir einstens versetzte, als ich noch die Flaumfedern des Medizinkükens trug. Und sie drückte die Spitze tief hinein mit der Frage: „Ihr wißt doch so viel und könnt nicht einmal die einfachsten Sachen behandeln! Was mache ich mit meinem Schnupfen?"

Mein Unwissen und meine Verlegenheit verbarg ich damals geschickt. Wie das jeder in solcher Lage tut, machte ich einen großen Haken und war bald bei etwas, was ich wußte. Vom Glatteis weg auf sichern Grund. Ich fing also an mit „Infektion" schlidderte über „Toxin" und „Antitoxin" und endete bei „Allergie". Durchaus griechisch und lateinisch. Das hilft immer ausgezeichnet über Dunkelheiten hinweg.

Heute ist das, Gott sei Dank, anders. Und so reiche ich der Tante den Stachel zurück. Abgestumpft. Sie kann ihn nicht wieder verwenden.

Der Schnupfen ist also eine Ansteckung. Sehen Sie sich darum vor: 1. Wenn jemand anders einen Schnupfen hat. Kommen Sie nicht zu nahe, Hände weg. Es geht auch mal ohne . . 2. Wenn Sie selbst einen haben. Ueben Sie Zurückhaltung und Gnade mit anderen! Ueber den Punkt „Erkältung" will ich mich nicht zu sehr verbreiten. Denn ich soll und will nicht über „Vorbeugung" sprechen, sondern über den Schnupfen, der da ist. Nur so viel: „Kalt-werden" braucht nicht zum Schnupfen zu führen. Abgehärtete Leute zum Beispiel bekommen ihn nicht. (Woraus Sie ihre Lehren ziehen mögen: essen Sie nicht so viel. Brauchen Sie mehr Luft und Wasser!)

Also nur die kategorische Erklärung: Der Schnupfen ist eine Allgemein-Erkrankung. Darum fordert er Behandlung des ganzen Körpers! Und dabei gibt es zwei Mittel:

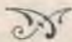
Das ist eine Medizin, ein kleines Fläschchen nur: Jod! Die Findung und Empfehlung stammt von einem deutschen Arzt in Charkow, Dr. Finck. Man muß ihn schon erwähnen. Denn der allgemeine Autoritäts-Glaube ist wieder am Werk. Diesmal soll der bekannte Chirurg Bier (dem wir so viel verdanken) der eigentliche Urheber sein. Die Sache riecht nämlich etwas nach Homöopathie und da braucht man stärkere Zeugen, als einen noch so tüchtigen und einfallreichen praktischen Arzt.

Ich gebe das Originalrezept von Finck an: 1 Teil reines Jod, 10 Teile Jodkali und 100 Teile Wasser. (Also z. B. Jod 0,1, Jodkali 1,0, Wasser 10,0.) Davon nehmen Sie, wenn Sie das bekannte Brennen im hinteren Nasenraum, im hohen Rachen spüren (da fängt es immer an), je nach ihrer Größe 5—8—10 Tropfen in Wasser oder Milch. Besser weniger als mehr. Ist der Schnupfen in voller Blüte, dann noch zweimal täglich 5 Tropfen. Klingt die Sache ab, dann noch ein paar Tage morgens 5 Tropfen. Der Erfolg ist sehr schön. Auch bei Mandelentzündungen und bei allen Krankheiten, die mit Schluckbeschwerden beginnen, wie Masern und Scharlach (bei denen Sie natürlich den Arzt holen).

Der zweite Teil der Behandlung heißt: Diät. Entziehen Sie Ihrem Körper das Wasser. Ja, schwitzen Sie mal tüchtig!

Leben Sie zwei Tage ganz salzfrei. Obst und Brot mit salzfreier Butter helfen sehr gut darüber hinweg. Am besten, Sie führen vorher einmal kräftig ab. Kaffee, Tee, alle Getränke und Suppen sind verboten.

Sie werden sehen: die Quellen versiegen. Klar wird der Kopf und trocken die Nase! Dr. K. v. Roques.

Ohrgeräusche.

In meinem Kopf ist ein Gebrumm, als ginge mir ein Mühlrad im Kopf herum — so klagt der Schwergeprüfte, während ein anderer bei seinem leichten Ohrenklingen glaubt, „jemand in der Ferne denke an ihn" oder es würde „über ihn gesprochen". Es kommt auf die Art und den Grad der Ohrgeräusche an. Mancher hört Töne nur bei gespannter Aufmerksamkeit, einem anderen rauben die Geräusche den Schlaf; sie sprechen von Dampfhammer, Hammerschmiede, Glockengeläute, von Sausen, Summen, Brummen, Sieden, Zischen, Kochen. Oft hängt die Art der Ohrgeräusche von dem Berufe ab: Schmied, Schlosser, Maschinist, Müller. Dieses Ohrensausen ist fast stets mit Schwerhörigkeit verbunden.

Selbst ganz gesunde Menschen hören nach Anstrengungen beim Liegen auf dem Ohr oft den Puls schlagen; auch bei Blutstauungen oder Entzündungen in der Nähe des Ohres ist das Klopfen des Pulses zu hören. Bei Schlucken und Gähnen entstehen auch bei Gesunden durch Anspannung des Trommelfells Gehörstörungen. Vielfach ist keine „Geräuschquelle" aufzufinden. Bei diesen sogenannten nervösen Geräuschen ist die Hörfähigkeit nicht herabgesetzt. Bei Blutarmen und Nervösen, bei Frauen während der Menstruation, der Schwangerschaft und der Wechseljahre finden sich oft Klagen über nervöse Ohrgeräusche. Auch Zirkulationsstörungen bei Herz- und Gefäßerkrankungen können solche Erscheinung hervorrufen.

Die häufigste Ursache der Ohrgeräusche bilden Erkrankungen und Störungen im Schalleitungsapparat. Der Erkrankungsherd kann sowohl in den drei Abschnitten des Gehörorgans (äußeres Ohr, Mittelohr, inneres Ohr), als auch im Gehörnerven selbst liegen. Entzündungen im Nasenrachenraum hindern oft den ventilartigen Verschluß der Ohrtrompete, sodaß die Luft bei der Atmung durch Vorbeistreichen an dieser offenen Röhre blasende und pfeifende Geräusche auslöst. Schließt sich bei Katarrhen der Ohrtrompete und des Mittelohrs dieser Kanal, so entsteht ein dumpfes Gefühl des Ohrensausens. Auch Verschluß des Gehörganges durch Ohrenschmalz, Wattepfropfen, Furunkel, die einen Druck auf das Trommelfell ausüben, kann diese Erscheinung auslösen. Bei Mittelohrkatarrhen wird nicht nur die Ohrtrompete meist verschlossen, sondern durch Schwellung der Schleimhäute des Mittelohrs wird auch die Bewegung der Gehörknöchelchenkette behindert und selbst das Labyrinth oft beteiligt; je nach Ausdehnung des Katarrhes nehmen die Ohrgeräusche zu. Ganz

besonders häufig ist die sogenannte Verkalkung des inneren Ohres, die Versteifung der Gehörknöchelchengelenke, eine Ursache, die nach und nach zu Schwerhörigkeit und zu lästigen Gehörgeräuschen führt. Dieses Leiden entwickelt sich langsam, nach und nach, wie beim chronischen Mittelohrkatarrh, während bei Erkrankung des Labyrinths die Ohrgeräusche plötzlich einsetzen (Labyrinthsschwindel, Menièresche Krankheit).

Gehörempfindungen werden vielfach durch einen erhöhten Reizzustand des Hörnerven erzeugt. Die Ursache kann in Gehirnkrankheiten (Geschwülste, Schlaganfall usw.), in Erkrankung des Labyrinths und der Ausbreitung des Gehörnerven liegen. Heftiger Schall, syphilitische Erkrankung des Ohres, auch Medikamente, wie Chinin, Salizylpräparate, können den Reizzustand des Gehörnerven erhöhen.

Behandlung: Sind die Geräusche beständig vorhanden, so ist eine Besserung schwerer zu erzielen, als wenn ein häufiges Nachlassen der Geräusche zu beachten ist. Nervöse Geräusche (Neurasthenie, Hysterie, Neuralgien, seelische Aufregungen, geistige Ueberanstrengungen) verschwinden oft von selbst. Hauptbedingung bei der Behandlung ist Beachtung oder Beseitigung des Grundleidens, denn die Geräusche sind nur Symptone der verschiedensten Krankheiten. Wenn ein Fremdkörper den Gehörgang verlegt, muß er durch Ausspritzen entfernt werden. Bilden chronische Verstopfung oder Mißbrauch von Alkohol oder Tabak die Ursache, so ist zuerst dieser Uebelstand zu beseitigen. Durch Allgemeinbehandlung ist der Zustand des Nervensystems und die Zirkulation zu bessern. Weil Blutstauungen im Bereiche des Ohres die Geräusche vermehren, so wirken ableitende Anwendungsformen mildernd, wie Wechselfußbäder, Wadenwickel, heiße Waschung des Nackens, Leibumschlag, Massage des Kopfes und des Nacken, Atemgymnastik, besonders das Zwerchsellatmen.

Die Diät soll Blutwallung zum Kopfe verhindern; daher Verbot von Kaffee, Tee, Alkohol; Bevorzugung von vegetarischer Diät. Man achte auf täglichen Stuhlgang. Die Behandlung des Ohrleidens hat sich nach der Art der Erkrankung zu richten. Prof. Schöneberger.

Gesichtspflege.

Mit Sauberkeit allein kann man keinen guten Teint erzielen. Eine glatte, frische Gesichtshaut wird man nur dadurch erhalten können, wenn man sie entsprechend pflegt. Eine solche Pflege ist, namentlich wenn man aus dem Backfischalter heraus ist, dringend erfor-

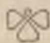
derlich. Man beurteilt das Alter einer Frau und deren Kultur meist nach ihrem Teint. Unter Pflege des Teints darf man aber nicht nur Puder und Schminken verstehen. Diese Mittel sind zur Vollendung eines guten Aussehens. Auf einer völlig ungepflegten Haut wirken weder Puder noch Schminke. Sie bleiben kaum auf ihr haften. Heiße Waschungen oder heiße feuchte Umschläge des Abends sind von besonders günstigem Einfluß auf die Gesichtshaut. Auch Dampfgesichtsbäder sind außerordentlich vorteilhaft. Die Poren werden dadurch geöffnet und ein gutes Atmen der Haut ermöglicht. Die Verstopfung der Poren wird dadurch vermieden, die die unangenehme Bildung von Mitessern und Pikkeln zur Folge hat. Die mit heißem Wasser oder Dampf behandelte Haut wird dann mit kühlem Wasser gut abgespült, das Gesicht nach dem Abtrocknen mit einer guten Fettcreme eingerieben.

Die Teintpflege am Morgen ist ebenfalls außerordentlich wichtig. Man reibt zunächst mit einem weichen Gesichtstuch das Gesicht ab und wäscht es dann mit einem Gesichtswasser. Dann reibt man mit einer Tagescreme, die nicht fetthaltig ist, das ganze Gesicht ein.

Trockene Gesichtshaut darf nicht mit heißen Waschungen oder gar mit Abreibung durch alkoholisches Gesichtswasser behandelt werden, da man der Haut dadurch noch mehr Fett entziehen würde. Sogar das Waschen mit Wasser könnte schon Schaden anrichten. Es können dadurch leicht rissige Stellen und Sprünge auftreten Eine solche Haut muß man einige Zeit von Wasser und Seife frei halten. Zum Reinigen verwende man ein gutes Olivenöl Vor dem Ausgehen ist ein Einfetten der Haut notwendig.

Großporige Haut kann man dadurch bessern, daß man sie mit reinem Zitronensaft abreibt, der die Poren schließt.

Wichtigen Einfluß auf eine gute Haut hat eine vernünftige Ernährungsweise. Von größter Bedeutung dabei ist auch die Darmtätigkeit. Abmagerungskuren bedeuten oft eine große Gefahr für den Teint. Der rasche Entzug des Fettes macht in der Regel die Gesichtshaut glanzlos und runzelig. Die Red.

Tomaten-Kultur.

Wohl kaum eine andere Pflanzenkultur hat so rasch sich eingebürgert, wie diejenige der Tomate. Zwar wurde sie bereits im 16. Jahrhundert aus Peru in Europa eingeführt und war früher auch bei uns in geringem Maße besonders als Suppeneinlage in Gebrauch Eine weitgehende Verwe tung erlebte die Tomate aber erst nach dem Weltkrieg Heute ist die Tomate, dank ihrer gesundheitlich wertvollen Bestandteile gewissermaßen eine Volksnahrung geworden Man findet sie ebenso häufig im Schrebergarten des kleinen Mannes, wie in dem Gemüsegarten des Wohlhabenden. Dieser allgemeinen Anpflanzung entspricht der allgemeine und vielseitige Verbrauch Sie findet Verwendung zu schmackhaften, billigen Suppen, zu Tunken, besonders bei Reis, um nur einiges herauszugreifen, wird aber auch wie rohes Obst als durststillendes Mittel mit und ohne Gewürz genossen, zumal die Haupt-

erntezeit in die Monate Juli, August und September fällt, wenigstens bei den Freilandtomaten. Bei sonniger Lage und in trockenen Sommern beginnt die Ernte bereits im letzten Drittel des Juli. Ausländische und unter Glas vorgetriebene sind naturgemäß schon früher auf dem Markt, können aber an Geschmack sich mit unseren Freilandtomaten nicht messen. Die Früchte sind in Form und Farbe je nach Art verschieden, kugelig bis unregelmäßig, glatt und gerippt, meist rot, aber auch orangefarben und gelb.

Die Vorbedingungen zu einer vollen Tomatenernte sind, abgesehen von kräftigen, gesunden Pflanzen: nahrhafter, gedüngter Boden, tiefgründig bearbeitet, Sonne, Feuchtigkeit. Anhaltende Niederschläge und kühle Witterung sind Feinde der Tomate. Frühestens im halben Mai, nach Verschwinden der Frostgefahr, werden die dem Mistbeet entnommenen Setzlinge, die am besten beim Gärtner gekauft werden, ins Freiland gebracht. Als sehr empfehlenswerte Sorte, bei der mein Bekannter nach jahrelangem Ausprobieren geblieben ist, darf die glatte, schön rote „Lukullus" gelten, die bei guter, sorgsamer Pflege mittelgroße Früchte bei reichem Behang liefert. Sobald die bei genügender Bewässerung (Tomaten lieben viel Wasser) und Wärme rasch sich entwickelnden Tomatenpflanzen in den Blattwinkeln Seitentriebe zeigen, sind diese auszubrechen, da zweckmäßig nur der Haupttrieb an einem Pfahl hochgezogen wird, genau wie ein Weinstock. Nur wenn die Setzpflanze hoch und kräftig entwickelt ist, vollen, guten Behang zeigt und besonders günstiges Wetter starke Seitentriebe fördert, empfiehlt es sich, 1 oder 2 der stärksten Seitentriebe zu belassen und an Stützen seitlich oder hoch zu führen. Der Ertrag wird in diesem Falle nicht unbedeutend erhöht. Für gewöhnlich jedoch empfiehlt sich eintriebiges Hochziehen am Pfahl. Haben die Tomatenfrüchte sich entwickelt und der Reife genähert — erkenntlich an gelblich-weißer Färbung — so ist das Blattwerk von unten beginnend auszubrechen, damit alle Kraft der Pflanze in die Früchte geht und die Sonne freien Zutritt zu denselben erhält. In der Unterlassung dieser außerordentlich wichtigen und doch so häufig nicht durchgeführten Maßnahme dürfte in 90 von hundert Fällen der Mißerfolg der Ernte zu suchen sein. Man sieht sonst erst dichte, blätterreiche Tomatenstauden aber nur schwachen Behang, der außerdem durch Abwehr der Sonne durch das Laubwerk nur langsam reift, ein weiterer Schaden, da bekanntlich allgemein die ersten Früchte, wenn man sie kaufen muß, die teuersten sind.

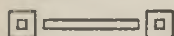
Erwähnt sei hier, daß auch durch allzu kräftiges Düngen hohe Pflanzen mit viel Laub und wenig Behang bei kleinen Früchten erzielt werden. Auch hierbei gilt der goldene Mittelweg; Beobachtung und

Lust und Liebe zur interessanten und wirtschaftlich wertvollen Tomatenkultur wird den Anfänger bald das Richtige finden lassen. Die Spitzen der Triebe werden erst ausgebrochen, und damit ein Weiterwachsen mit Blütenansätzen verhindert, wenn die Jahreszeit so weit fortgeschritten ist, daß bei normaler Witterung Blütenansätze keine ausgewachsenen Früchte mehr erwarten lassen. Ich sage, mit Bedacht ausgewachsene Früchte. Denn auch unreife Tomaten reifen bei warmer, trockener Lagerung im Raum. Sehr empfindlich ist selbst im unreifen Zustand die Tomatenfrucht gegen Frost. Frostbeschädigte Früchte reifen nicht nach, sondern gehen beim Lagern in Fäulnis über.

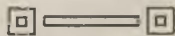
Schreiber dieser Zeilen, der als Laie für den Laien schreibt, erntete trotz der im August und Anfang September keineswegs günstigen Tomatenwitterung seit Ende Juli sehr reichlich gesunde Früchte. Stöcke mit 25 bis 30 vollentwickelten Tomaten in den unteren Pflanzenteilen der etwa 1,80 bis 2 Meter hohen Pflanzen waren keine Seltenheit, während die oberen Pflanzenteile noch in voller Blüte standen. Damit dürfte schlagend bewiesen sein, daß auch der Laie bei Beobachtung der wenigen, vorstehend skizzierten Maßnahmen bei Lust und Liebe zur Sache und einigermaßen günstiger Witterung wohl imstande ist, Rekord-Ernten zu erzielen. Hier möchte ich nicht verfehlen, darauf hinzuweisen, daß auch der Großstadtbewohner, wenn er über ein sonniges Fenster, über ein sonniges Eckchen im Hof oder gar über eine sonnige Terasse oder einen sonnigen Balkon verfügt, in Kästen mit guter Blumenerde unbedenklich die interessante und überaus lohnende Tomatenkultur betreiben kann und mit 8 bis 10 Pflanzen läßt sich bei guter Pflege der Bedarf einer kleinen Familie schon ungefähr decken.

Sollten diese Zeilen dazu beitragen, für die der Volksgesundheit und Volkswirtschaft gleich wertvolle Tomatenkultur immer weitere Kreise zu interessieren, so dürfte der Zweck dieser Zeilen voll erreicht sein. Anfängliche Mißerfolge dürfen nicht entmutigen. Geduld und stete Beobachtung der Entwickelungsvorgänge der Tomatenpflanze werden auch die anfangs Unerfahrensten, zu denen auch der Schreiber dieser Zeilen gehört, Ernten erzielen lassen, die sie sich bei Beginn der Tomatenkultur nicht hätten träumen lassen.

Was das für den Einzelnen und unsere Volkswirtschaft bedeutet, brauche ich nicht weiter auszuführen, wenn man bedenkt, daß für ausländisches Obst und Gemüse selbst heute, bei unserer schweren Wirtschaftskrise, viele Millionen Zloty ins Ausland wandern. Herbert H.

Vom Verlag:

Der Verlag erstattete im weiteren Verlauf die Kosten für Arzt und Arzneien folgenden Abonnenten des „Dobro Ludu":

infolge Krankheiten:

232 Grzegorek Marie, Nowe Hajduki, 3-go Maja 44
233 Lapa Henia, Schneiderin, Sosnowiec, Targowa 18
234 Mrochem Franz, Ehemann, Wielkie Hajduki, Wolności 23
235 Schuchaida Margarete, Ehefrau, „ Krakowska 101

236 Piontek Tomas, verh., Tarn. Góry, Nakielska 5
237 Tschenscher Gertrud, Ehefrau, Pszczyna, Mleczna 1
238 Sobiech Hildegard, „ Król. Huta, Ligota Górnicza 36
239 Kusche Helene, „ „ „ Cmentarna 24a
240 Szopulinski Josef, Schuhmachermeister, Poznań, Gołębia 3
241 Klose Margot, Ehefrau, Jastrzębie Dolne, Kreis Rybnik
242 Czerwinski Albertine, Stellmachermeistersfrau, Wodzisław
243 Broll Margarete, Piekary Wielkie, Prukopa 3
244 Wietrzniok Ursula, Nikiszowiec, Kościelna 4
245 Wietrzniok Karl, „ „
246 Wietrzniok Agnes „ „
247 Russek Johann, Katowice-Dąb, Szeroka 29
248 Kowol Stefan, Chorzów, Sobieskiego 18
249 Landsman Gerhard, Król-Huta, Hajducka 8
250 Matuszewski Johann, Radzionków, Wojciecha 140
251 Kalemba Heinrich, Ruda, Szczęść Boże 46
252 Bachner Max, Król-Huta, Katowicka 19
253 Wieczorek, Katowice, Batorego 5
254 Zając Konrad, Bielszowice, Zabrska 15
255 Sladkowski Josef, Swiętochłowice, Farna 16
256 Gawron Johann, Orzegów, Bytomska 22
257 Lipp Georg, Rojca, Hutnicza 18
258 Koch Adalbert, Katowice, Plebiscytowa 15
259 Krensel Robert, „ św. Jana 14
260 Kopiec Marie, Nowa Wieś, 3-go Maja 53
261 Trzoska Hedwig, Pszów, ul. Wodzisławska
262 Witkowski Alfred, Katowice, Marsz. Pilsudskiego 67
263 Rozkoszny Berta, Katowice, Sienkiewicza 5
264 Wyleżol Ludwig, Król-Huta, ul. Katowicka 28
265 Nowak Paul, Król-Huta, Bytomska 47
266 Gawron Johann, Orzegów, „ 32
267 Musiol Johann. Szarlej, Wolności 1
268 Ossig Helene, Swiętochłowice, Długa 18
269 Kurzok Hedwig, Orzesze, Rynek
270 Kasza Paul, Ruda, Bytomska 32
271 Deworowa Margarete, Katowice, Powstańców 4
272 Kaupert Anna, Wielkie Hajduki, Król Hucka 2
273 Kellermann Gustav, Siemianowice, Pszczelnicza 4
274 Pluta Josef, Kornowce, Raciborska
275 Gorywoda Alois, Kornowce, Kreis Rybnik
276 Roik Anna, Wielkie Hajduki, Leśna 23
277 Sikora Anastasia, Król-Huta, Pudlerska 11
278 Dietrich Helene, Roździeń, Rejtana 43
279 Spyra Johann, Makoszowy, 3-go Maja 14
280 Kosarz Anna, Katowice, Krakowska 46
281 Salbert Johann, Wielkie Hajduki, Krakowska 93
282 Wojsyk Paul, Król-Huta, Bytomska 18
283 Nowak Wilhelm, Czernica, Łukowska 154
284 Dembinski Franciska, Wielkie Hajduki, Kościelna 11
285 Kosz Georg, Szopienice, Janowska 1

286 Bady Marie, Czerwionka, Czuchowska 7
287 Weissberger Anna, Lipiny, Bytomska 11
288 Musioł Vinzenz, Zebrzydowice, Kreis Rybnik
289 Ciwis Johann, Pszów, Karola Miarki
290 Musioł Helene, Zebrzydowice, Kreis Rybnik
291 Langer Marta, Katowice, Marjacka 24
292 Deworowa Margarete, Katowice, Powstańców 4
293 Sobich Hildegard, Król Huta, Ligota Górnicza 26
294 Barth Robert, Wielkie Hajduki, Górna 2
295 Fischer Augustine, Katowice, Krakowska 130
296 Misch Pauline, Siemianowice, Ligonia 3
297 Lischka Hedwig, Król-Huta, Gimnazjalna 7
298 Zelazkowa Marie, Katowice, Marjacka 7
299 Scharf Charlotte, Król-Huta, ks. Łukaszczyka 2
300 Antończyk Wilhelm, Jastrzębie-Górne 1
301 Sobik Rudolf, Król-Huta, Hajducka 8
302 Thoma Gertrud, Wielkie Hajduki, Dyrekcyjna 2
303 Mika Oskar, Siemianowice, Damrota 2
304 Matuszewski Johann, Radzionków, Wojciecha 140
305 Wodan Bruno, Siemianowice, Barbary 4
306 Lipinska Margarete, Lipiny, Rynek 8
307 Mansel Friedrich, Holdynów Stary, Kreis Pszczyna
308 Sobota Robert, Król-Huta, 3-go Maja 49
309 Perlik Helene, Swiętochłowice, św. Barbary 6
310 Ciba Paul, Michałkowice, Pilsudskiego 23
311 Wietrzniok Ursula, Nikiszowiec, Kościelna 4
312 Stan Rosa, Król-Huta, Mickiewicza 12
313 Wietrzniok Johann, Nikiszowiec, Kościelna 4
314 Destylier Olga, Król-Huta, Gimnazjalna 44
315 Hônda Johann, Siemianowice, Bytomska 38
316 Wyleżałek Marta, Król-Huta, Ligota Górnicza 33
317 Ryrski Wilhelm, Katowice II, ul. Katowicka 6
318 Gidniella Paul, Król-Huta, Kordeckiego 5
319 Langer Franciszek, Katowice, Marjacka 24
320 Golla Kaspar, Chorzów, Król-Hucka 18
321 Grzesikowa Helene, Siemianowice, Hutnicza 7
322 Rother Klara, Siemianowice, Bytomska 18
323 Posielek Elisabeth, Swiętochłowice, Długa 10
324 Walczak Veronika, Katowice, Sienkiewicza 2
325 Fuchs Gitta, Wielkie-Hajduki ul. Miarki 6
326 Ditrich Helene, Roździeń, ul. Rejtana 43
327 Piątek Marie, Chorzów, ul. Kościelna 43
328 Konieczna Klara, Nowa-Wieś, ul. 3-go Maja 62
329 Gallert Karl, Bielszowice, Kreis Katowice
330 Związek Paul, Nowa-Wieś, ul. Poniatowskiego 2
331 Franoszek Josef, Nowy-Bytom Niedurnego 31
332 Kowol Franz, Szczygłowice, Kreis Rybnik
333 Brachmańska Marie, Radlin
334 Pollak Rosa, Katowice, Francuska 4
335 Michalik Else, Król Huta, Szpitalna 10

336 Gajdnik Marie, Brzeziny, Poniatowskiego 10
337 Wieczorke Johann, Pszyszowice, Główna 142
338 Rogowski Georg, Katowice, Sienkiewicza 9
339 Wystrach Johann, Katowice, Wodna 11
340 Pitsch Paul, Siemianowice, P. śmiłowskiego 9
341 Michalski Marie, Siemianowice, Piaskowa 16
342 Tyrakowska Florentine, Król Huta, Wolności 38
343 Kellermann Gustav, Siemianowice, Pszczelnicza 4
344 Gryska Viktorie, Król-Huta, Mielęckiego 25
345 Landsmann Gerhard, Król-Huta, Hajducka 8
346 Zydek Eduard, Rydultowy, Plebiscytowa
347 Landsmann Luzie, Król-Huta, Hajducka 8
348 Dziurowicz Emanuel, Siemianowice, Staszyca 2
349 Mondschein Lola, Katowice, Szopena 16
350 Szeliga Eduard, Radzionków, Nakielska 1
351 Kostorz Marie, Król-Huta 3-go Maja 41
352 Pitsch Paul, Siemianowice, Smiłowskiego 9
353 Kowol Stefan, Chorzów, Sobieskiego 10
354 Makieła Andreas, Wielka-Dąbrówka, Warszawska 15
355 Lenczner Stanislaus, Król-Huta, 3 go Maja 5
356 Młyńczak Marie, Król-Huta Wolności 64
357 Pitsch Hildegard, Siemianowice, Smiłowskiego 9
358 Nowak Christian, Król-Huta Gimnazjalna 8
359 Psink Berta, Król-Huta św. Barbary 9
360 Christ Olga, Siemianiowice, Sobieskiego 7
361 Witt Hedwig, Król-Huta, Krótka 3
362 Cwienczek Berthold, Lipiny, Florjana 5
363 Rother Klara, Siemianowice, Bytomska 18
364 Wyrtki Josef, Król-Huta, Matejki 2
365 Kubitza Emilie, Król-Huta, Mickiewicza 32
366 Fanty Jósef, Król-Huta, Wolności 14
367 Elsner Anna, Wielkie-Hajduki, Krakowska 101
368 Ratay Viktor, Król-Huta, Mickiewicza 45
369 Ochmann Marie, Król-Huta, 3-go Maja 41
370 Praski Elisabeth, Wielkie-Hajduki, Jagiellońska 18
371 Moiser Johann, Król-Huta Dąbrowskiego 40
372 Smoleń Josef, Chorzów, Piastowska 11
373 Klose Franz, Król-Huta, Matejki 1
374 Wybieralski Alois, Siemianowice, Bytomska 22